30

yazko

CAN YÜCEL

ŞİİR ALAYI

ŞİİR ALAYI

CAN YÜCEL

şiir

2. BASIM

YAZKO

Türkocağı C.
No: 17, Kat: 2
Cağaloğlu
İstanbul

Yazarın çeviri kitapları:

HERBOYDAN, seçme şiirler
SALOZUN MAVALI, P. Weiss (oyun)
MUHTEŞEM GATSBY, S. Fitzger ald (roman)
LORD STRATFORD'UN HATIRATI
GÜNEŞİN ÇOCUKLARI, Gorky
ESKİCİNİN TAZESİ, Lorca
TAKTİK, Brecht
KAFKAS TEBEŞİR DAİRESİ, Brecht
BAHAR NOKTASI (uyarlama)

Bu kitap Ağaoğlu Yayınevi Tesislerinde
dizildi, basıldı, ciltlendi, 27 73 37
Kapak: Erkal Yavi
İstanbul 1981

ŞiiR ALAYI

CAN YÜCEL

Yazarlar ve Çevirmenler Yayın Üretim
Kooperatifi

BABAMA...

YAZMA

1946-1950

KAYIP ÇOCUK

Birden işitilmez olsun ayak seslerim;
Gölgem bir başka sokağa sapıversin;
Unutayım bir anda herşeyi,
Nerde oturduğumu,
Bir tuhaf âdem olduğumu Can adında.
Aklım arayadursun başka kapılarda kısmetini,
Ben, bildiğim sokaklarda bir başıma;
Gönlüm öylesine geniş, öyle ferah,
İlk defa görmüş gibi dünyayı,
Bir şaşkınlık içinde, yeniden doğmuş gibi;
Hatırlamam artık değil mi, dostlar,
Hatırlamam artık garipliğimi?

SAKIZ AĞACI

O bir sakız ağacıydı, alelâde;
Birgün o yeşil sahile çıktı geldi,
O zaman bu zamandır memnun yerinden;
Seyreder bulutları, göğü, denizi.

Titreşirdi rüzgârla güneşli yaprakları;
Ömür sürdü öyle hoşnut dünyasından,
Aydınlıktan uyku tutmazdı bazı gece,
Motör sesleri duyulurdu uzaklardan.

Tanrı adın işitmedi ömründe;
İnanmadan da madem yaşanıyor diye,
Rüzgârlı bir kıyıda, sevinç içinde,
Yaşamak dururken düşünmek niye?

Anmadı geçenleri bir defa bile;
Ne uğraşır mesut olan gelecekle?
Bir avâre misali, günü gününe,
O bir sakız ağacıydı, yaşadı sade.

DEĞİŞİK

Başka türlü birşey benim istediğim,
Ne ağaca benzer, ne buluta benzer;
Burası gibi değil gideceğim memleket,
Denizi ayrı deniz, havası ayrı hava;
Nerde gördüklerim, nerde o beklediğim kız,
Rengi başka, tadı başka.

YAPRAKTI

Bir başka yolculuk dalından düşmek yere,
Yaşadığından uzun;
Bir tatlı yolculuk dalından inmek yere.

Ağacın yüksekliğince,
Dalın yüksekliğince rüzgârda;
Ve bir yeni ömür
Vardığın çimen yeşilliğince.

SUDA

Bir çift yaprakmış dalında yumuşacık,
Tutmuşum, tutmuşum ellerinden senin;
Düşmüşüz yavaşça, bir sâkin derenin
İçindeymişik, yeşilmişik, sazmışık.

Balıklar gibiymiş, sessiz ve karanlık,
Yüzermiş saçların, yüzermiş nefesin;
Susarmışız öyle, bir sâkin derenin
İçindeymişik, yeşilmişik, sazmışık.

HAYIR

Dinlensin diyedir gözlerimiz
Bu önümüzde açılıp giden manzara;
Bu dünya, yoruldu mu kuşlar konsun diyedir,
Ve tanrılar boşluktan bıkınca.

Ellerimize malûm olur nedense
Suların rengi balıklarıyle, çiçekleriyle,
Düşünmenin huzuru ayân olur;
Soğuğun sessizliği hâkeza.

Yuvarlanan yıldızlar içinde saçlarımız,
Boylarımız büyür usul usul;
Duyulmasın diye gürültüler uykularda
Yağmurlar yağar geceleri.

YORGUNLUK

Kuşlar vardır, câna benzer havalarda:
Soğuksa kar, baharsa yaprak;
Bir başına büyür toprakta ömrümüz,
Güneşle yeşil elleriyle çıplak;

- Uslu ayaklarla başlamış yolculuk...
Yürünmez öyle, bazen durulur,
Ve iner erenler katına yorgunluk;
Kapanır sükûn üzre kitaplar.

Nefeslerle sürüp giden yaşamamız
Bir su kenarına gelir durur;
Ekmekten, şaraptan öte nimetler vardır;
Yürünmez öyle hep, bazen susulur.

PUL PUL

Sağ gözü ağladı önce, durduğu yerde,
Ne acıdığından, ne de kederinden;
Zâti ilk düşen damlada
Ne insanlar, ne kendisi vardı...

Koştular çırılçıplak,
Mağara duvarlarına çizilmiş ceylân gözleri,
Koştular, koştular sahile;
İlk düşen damlada deniz vardı...

Şaşırdılar, utandılar da birbirlerinden
Daldılar, daldılar derine
Nefesleri, nefesleri kesilinciye dek;
Işıklı bitkiler içinde
ışıklı balıklar gördüler,
Şaşırdılar, şaşırdılar da...
Zâti ilk düşen damlada güneş vardı...

SİZLERE ÖMÜR

Bir başka sefere kaldı hikâye;
Bahar gelecekti, gelmedi.
Sizlere ömür Üsküdar'lı
Saatin altında bekler dururken
Kundurası boyalı...

Vakit saatin üstündeydi,
Saatin altında Üsküdarlı;
Eski dertleri tepreşmiş
İpek mendil içindeydi,
İpek mendil sol cebinde.

Ölüme diyeceği yok;
Ne vakitten bilir ölümünü,
Ne saatten bilir;
Bir başka sefere kaldı hikâye.
Ölüm Allah'ın emriyledir...

YEŞİL ŞİİR

Baktıkça çoğalır yıldızlar gecede,
Parmaklarınla sayılmaz;
Kimi duyulur, kimi duyulmaz,
Dinledikçe çoğalır gecede,
Sesler gelir,
Ya hızlıdan, ya yavaştan.

Herşey kendi dilince konuşur;
Karanlık örtse de üstünü
Gecede devameder renk
Ağacın dalında, rüzgârda;
Herşey kendi rengince konuşur.

Gözlerini kapatır beklerdi;
Yaprağa benzer ellerini, avuçlarını uzatır,
Beklerdi işitinciye dek
Ağacın dalında, rüzgârda;
Yeşili duydu mu uyurdu
Rüyasında...

HOVARDA

Kollarını, kollarını bırak,
Sade ellerini düşün;
Geldiğin yollarda değil,
Geldiğin şehirdedir sevgilin;
Geldiğin şehir kalabalık.

Düşünürken avuçlarıma doldu
Yaşanacak günlerim;
Serpi serpiverdim toprağa;
Şaşırdım, abdal oldum, çocuk oldum,
Ellerim istemem dedi,
Toprak istedi, ben verdim.

Sevgilim çıktı geldi düşünürken;
Bi toprağa, bi ellerime baktı;
Ne ağladı, ne güldü, sade utandı,
Utandı, utandı ufalıverdi,

Çıktı ellerime oturdu;
Ne ağladım, ne güldüm;
O parmaklarımı okşadı;
O düşündü, ben düşündüm...

KEÇİ MASALI

Seni bir kınalı kayadan oydular;
Kadın kadıncık, sıcacık annen,
Ateşlere kurban uykusunda;
Hırsız keçilerin gölgesi düştü
Güneş dolu kalçalarına;
Karanlık nefesleriyle kopardılar seni;
Kaçırdılar kansız höyüklere;
«Yalnızlık» dediler, «soğuk» dediler, «erkeksin»
[dediler.

Deme, tükendi annenin kanı!
Akça mı oldu, sulandı da tohumundan?
Dışarında mı kaldı güneş?
Süründü müydü Pan, süründü müydü kayalara?
Anası mı unuttuydu, kadınlar mı sevmediydi?
Ayılıp beyaz içkinin sarhoşluğundan
Düştü müydü Pan, düştü müydü asılsız geyikler
[peşine?
Dolmıyan kap mıydı kırıldı?
Yalnız mıydı Pan, soğuk muydu Pan, erkek miydi
[Pan???

DERİM Kİ

İnsanların ayak sesleri geçti
Ağaçların ve benim yanımdan;
Karanlık ve kışlık paltom vardı
Üstümde veya benden hariç,
Üşüdükçe yıldız düştü, üşüdükçe.

Çıplak geldiler derim, elleri gibi
Ne diye çıplak gezmesinler;
Ne diye sade ölünce
O ölümlü urbayı çıkarıp atmak!

— Herşeyimiz, dünya öyle istedi diye!
Işığı anlıyalım derim
Aydan, yıldızdan ve güneşten;
Işığı bilsin derim vücudum,
Etim, kemiğim ve aklım;
Çırılçıplak, yeniden doğmuş gibi,
Herşeyi yeniden koklamak,
Ve düşünmek herşeyi yeniden;
İlk sevdiğin zamanki kadar
Meçhul ve güzel sevdiklerin;
    Işığın altında çünkü herşey yenidir.

Ne uzak ve ne yakında aklım;
Her köşebaşında bir çeşme,
Havuz ve balık;
Her köşebaşında aklım
Serilmiş, serpilmiş ve çırılçıplak;
Her köşe başında bir çeşme olsun derim,
Havuz ve balık,
Ve ışık olsun derim.
— Ve ışık olur.

ARANAĞME

«Bülbülden o eğlencede feryat işitilmez»

Yağmurdan evvel,
Yağmurdan önce,
Yağmur yağacağına yakın;
Birisi bağıracak şimdi nerdeyse
Karşı evlerden birinin penceresinden,
Birisi bağıracak şimdi:
«Yangın vaar»
«Yangın vaaar» diye.

Tünerler telgraf direklerinin üstüne
Haber beklerler
Bu şehri dolduran kalabalık;
Telgraf direklerinin üstünde beklemek için doğmuşlar
Sabırlısı, sabırsızı, konuşanı, konuşmayanı,
Beklemek için
Yaşamayı, ölmeyi, yağmuru.

Senin gibi, benim gibi.
Ne akıllı, ne deli;
Radyo dinler, gazete okur, haber beklerdi;
Dinlemez oldu, okumaz oldu, beklemez oldu,
Akıllı oldu, deli oldu;
Polis geldi, muhtar geldi, kanun geldi,
Polisin, muhtarın, kanunun elinden kurtuldu;
Bikoşu deniz kenarına gitti,
Kaldırdı kendini denize attı;
Yağmurdan evvel,
Yağmur yağacağına yakın;
Olanlar hep Tufan'dan önce oldu.

ANDROS'LU KADIN

(Thornton Wilder'in aynı adlı romanından esinmiştik)

Bahçemdeki asmalardan biri
Kadındır, Andros'ludur;
Bindiğim gemilerden biri,
Beyaz entarisinin kolları açık,
Saçlarını geriye iter,
Euripides okur;
Bindiğim gemilerden biri
Kadındır, Andros'ludur.
Üstünde sarhoş yattığım
Kumlar, çakıltaşları, şeytan minareleri,
Bütün sahil,
Kokaryalı, Güzelyalı
Kadındır, Andros'ludur
Adalar denizinde
Ada vardır uzun
Ada vardır yuvarlak,
Ada vardır Andros
Kadın vardır Andros'ludur,
Adalar denizinde
Akşamüstü ada,
Akşamüstü rakı vardır,
Adalar denizinde
Ada vardır Andros,
Kadın vardır Andros'ludur.
Koyunkoyuna yaşamaktan bahsedelim
Yorulunca yorulunca,
Andros'dan, gemilerden,
Yaşamaktan bahsedelim;
Dudakların yorulunca, yorulunca
Şiirler okuyalım
Andros'dan, balıklardan, deli kaptanlardan;
İçki bitince uykudan,
Andros'dan, ölümden düşünelim,

Kolların kadar sâkin,
Kolların kadar uzun,
Kolların kadar beyaz.

Balıkçı sandalları getirecek seni
Gözlerin uykulu, dağınık saçların;
Her sabah sahile ve Andros'a
Seni uzak adalardan
Balıkçı sandalları getirecek seni
Tekrardan yaşamağa.

Dokununca çıplak ayakların kuma
Aşkı öğreneceksin yeni baştan,
Zeytinlikte kız gibi, deli gibi sevdiğini,
Güzel olduğunu öğreneceksin sevdikçe,
Kadın, kadın olacaksın sevdikçe
Yatakların birucundan birucuna,
Birucundan birucuna Andros'un, Adalar denizinin;
Ölümü öğreneceksin yaşadıkça,
Uzanıp ağır ağır öleceksin yaşadıkça
Yatakların birucundan birucuna,
Birucundan birucuna Andros'un, Adalar denizinin...

NEFES

I

Daha uzun dumanların tütünü,
Daha uzun esrüklük hali;
Erenlerin damarlarında sürmüş
Zamandan boylu filizler.
Çiçek baharında uykusuz,
Deli ve susan dervişler
Gözlerini ıslamışlar suda;
Açıkta gemiler gibi sâkin,
Irak yollara gitmişler;
Göğüslerindeymiş elleri,
Rüzgârın üstüne kavuşmuş;
Suya değermiş ayakları
Bir dalgın köpük sûretinden.
Bir dalın altından geçmişler:
Artık ne genç ve ne ihtiyar;
Ne gürültü artı ve ne boşluk;
Bir ışıktır dolmuş kaplara;
Her kuş istediği yere konmuş;
Çimen istediği yeşile,
Ağaç sevdiği mevsime;
Herşey tamam olmuş.
gözlerini silmiş dervişler,
Sabah olmuş.

NEFES

II

Ormanlar gitmezler yolumuzdan;
Boş kokan bir gölün etrafında
Yürürler ağır ağır.
Yaşıyanlar üstünde,
Ölüler altında toprağın;
Havasız mavinin civarından
Devameder bir sonsuz adım;
Bir ardıarkası kesilmedik nefestir;
Yürür bir uğultudur ağır ağır;
Sürdüğünce bir mübarek yolun
Ne yaşıyanlar sade yaşarlar,
Ne ölüler sade ölüdür.
Döner, döner içinde kişinin
Bir uğultudur, bir rüzgârdır;
Boş kokan bir gölün etrafında
Dönere aşk içre ormanlar,
Bir şevktir, bir arzudur
Yaşamadan yaşamağa, mevsimden mevsime.
Ormanlar konuşmaz dilimizden, hûû derler;
Ormanlar anlamaz dilimizden, hûû derim, hûû, hûû

ÇALMAZ SAAT

Tık tık eder kabacık
Beni aldatan Babacık

Eşrefgillerden o köye gelir gelmez,
O saat barıştı dargın yıldızlarımız;
Çağırınca beri, kötrüm köşemizden
Cümlemiz yöneldik sözüne; eyitti -
Kim: bildiği türkü, zamanları durmuş
Sulardan uğrağı rüzgâr ormanlara
Güdecek. Ceylandan hızlı, arpalardan
Yeşil ümidimiz; az gittik, uz gittik;
Sandık: sabah yakın; dedik: Çıngırağı
Kulağında iyi saatlerin; düzdü,
Yokuştu, çaldıydı, çalayazdı derken...
Söyle, kimin orda aklına gelirdi
Kuşların geçerken yollara serptiğin
Ekmekleri yiyip bitirecekleri.

ÇİÇEK VE KUŞ

Ne güneşte ne gölgede, ne açık ne koyu,
Öylesine ayrılmış ışıktan, renkten;
Ya kökler, kökler lâzım değilmiş uykuda...

Kapatmış yapraklarını çiçek,
Açıldıkça görünenden, toprağından;
Kavuşmuş başının üstünde kolları;
Küskün, geceye küskün, ömre küskün.

— Bekle kapanmış göğün altında rahmeti;
Anne şefkatiyle ilk damla;
Bekle, içini döksün, konuşsun hüzün!!

Yenilenen sevda, bir toprak kokusu;
Bir kanat çırpıntısı koynunda;
Geçer ıslak yüzünden rüzgârı,
Musikisi karanlığın dışında uçanların.
Bekle, içini döksün, konuşsun hüzün!!

YAVAŞ!!

Kafeslerin arkasında oturmuş, ince uzun gemiler
[gibi limanda,
Olabileceklerden bahseder elleri, başlanmamış
[nakışlarda,
Kendi güzelliğini seyreder gergefte kızlar.

ORMAN KANUNU

Ormanla pazarın arasında odun yüklü,
Horulda horul uyumaz kağnılar el döşeğinde;
Sol yanı taş dolu, sağ yanı boş,
Döner de döner teker saman yolunda.

Yeşil başlı ördeklerin boynu bükük mü bükük;
İndirdik karşı dağdan, kolu kanadı kırık;
Kıtlığı önden salalı, sürek avına çıkalı,
Bekçiler uykuya yatalı kollarım hoyrat mı hoyrat.

Sel baç alır mı alır tohumluk buğdaydan
Ekilir mi ekilir güzelim ormana
Bıldırdan nişan kalan üç beş teke;
İnsan söver mi söver kendi geçmişine.

Yeşil uçmağa gitti, tomruk pazara;
Biz canbaz olduk tahta atlara;
Sürüyü satıp savınca, evliyaya
Üç mum yakıp seyrine baktık.
Ormanla pazarın arasında ne han ne hamam vardı;
Kulların ne gölgesinde yattı, ne ateşinde ısındı;
Deriz, biz, bu köyün canları: gayri sen bilin Tanrım,
Bari cehenneminde olsun kendi ağacımızla yanalım.

ALA İNEK SÖYLEDİ, BEN YAZDIM

— Koduğun çayırda otluyorum hâlâ;
Yonca zamanıydı yine yonca zamanı;
Ayakların bahar toprağına gömülüyordu yürürken;
Sen yürürken uzakta, rüzgârda salınan
Yapraksız bir meşe ağacıydı; ve boynuzların,
Bayırın ardında kaybolduğunda,
Boynuzların çatal çataldı.

— Akşamla otların hışırtısından uyanır da
Memelerim kadar dolu gözlerim,
Bilmediğim ellere boşalsın ister;
Koduğun çayırda otlıyan kadının der.
Sana baktığım gibi baktım ağaçlara, çimene;
Ağaç, bana senin baktığın gibi değil;
Ağaç bana ağaç gibi,
Çimen, bana çimen gibi baktı;
Eskisi gibi değil burası sensiz.

SAKAL VE İSKAMBİL

Bir eski soğuktan kalmış o, hafızanın toprağında
Henüz erimemiş bir avuç kar;
Ve hatırası yerde buruşmuş bir kâğıt parçası.
O, bembeyaz sakallarını sıvazlardı biteviye.

Bir akşam papaz kızın elinden tuttu, oğlan
Papazın asâsından... Altmışından, altısından
Avucunda nemli sakalları kaldı;
Ve öbür elinde sararmış oyun kâğıtları.

Bir eski soğuktan kalmış o, hafızanın toprağında
Henüz erimemiş bir avuç kar.
Üç kol iskambil oynardı akşam namazından sonra,
Dul kızı, ölen oğlu, bir de kendi.

BİT PAZARINDA TARİH DERDİ

Sen erkân koltuğuna kurulsan;
Ben, çıkıp şu kavukluğa otursam,
Yıllanmış tozları tedirgin eder miyiz?
Şu kimbilir hangi Şeyh-ül-İslâmdan kalma enfiye
[kutusundan
Bir tutam alsak acaba
Uçmuş gitmiş enfiyenin masalıyla
Hapşırır mıyız dersin?

Müzayede dağılacak mıydı dersin, dağıldı mıydı?
Başka pey süren olmadığından;
Üç en, bir boy, altın yaldız, boy aynası
Çekiç vurup N. beyin üstüne kalmadan;
N. beyin «oldu bitti bu iş» der gibi
Müstakbel eşyası, müstakbel tasvirine yanaşmasıyla
N. beyin aynasıyla, tarağıyla, kumral saçıyla
Tuz olup, toz olup dağılması bir oldu;
Müzayede dağılacak mıydı dersin, dağıldı mıydı?

Hiç tiren penceresinden, akıp giden
Ağaçların, toprağın, kayaların kenarına oturmuş,
Kendi aksini dalmış seyrederken
— Gülünce ağzının nasıl çarpıldığını vesaire —
Koridordan geçen birinin dirseğiyle
Hiç şöyle bir silkinmedin mi?

İstemedin mi o zaman katarda tek yolcu sen
[kalaydın?
Yahut gördüğünü: ağaçları, toprağı, kayaları ve
[kendini
Gördüğünü, yürüyen katardan gördüğünü unutup
Seni, kendini gördüğün yerlere bıraksınlar istemedin
[mi?

İstemesine istedin, istemesine istedik...

İster miydin sana bir ayna alayım,
Üç boy, bir en, altın yaldız boy aynası?
Üstüne «Merhum burada gömülü» yazardık;
Seni iyi sularla yıkardık;
Arkandan tepsilerle lokmalar dökerdik...

İstemesine istedin, istemesine istedik...
Yalnız N. bey tiren kalkmadan inecekti,
Eski aynalar aylak olduğundan beri,
— Eski aynalar ve aynaların içinde insanlar;
— Tozun üstünde toz, tozun içinde toz —
Eski aynalar aylak olduğundanberi
Tiren yürürken inmeye bırakmıyorlar;
İnenleri iyi sularla yıkamıyorlar;
İnsanı Bit Pazarında kokmadan gömmüyorlar.

İstemesine istedin, istemesine istedik...
Yalnız arkamızda kalacak... veya
N. beyin ardında kalan,

Bir avuç tozun içinde kalan sade
N. beyin yaşanmamış ömrü müydü?
Yoksa N. beyin ardında kalan,
Bir avuç tozun içinde kalan
N. Beyin ölünmemiş ölümü müydü?

Madem tiren yürürken inmeye bırakmıyorlar;
İnenleri iyi sularla yıkamıyorlar;
İnsanı Bit Pazarında kokmadan gömmüyorlar...

Sen bundan böyle ne yıllanmış şarap,
Ne de çınarın dibinde ihtiyar olacaksın;
Sen aylak aynaların ortasında aylak;
Tozların içinde toz; tirenin içinde yolcu;
Sen, ne kapının içinde, sen, ne kapının dışında;
Sen, Bit Pazarında alıcı; sen Bit Pazarında satılık [eşya;
Sen yaşasan yaşasan ölülerle beraber yaşıyacaksın;
Sen, ne kapının içinde, sen, ne kapının dışında;
Sen, ölsen, ölsen ölümle beraber öleceksin.
Sen, erkân koltuğuna kurulsan;

Ben, çıkıp şu kavukluğa otursam
Yıllanmış tozları tedirgin eder miyiz?
Şu kimbilir hangi Şeyh-ül-İslâmdan kalma enfiye [kutusundan
Bir tutam alsak, acaba
Uçmuş gitmiş enfiyenin masaliyle
Hapşırır mıyız dersin?

TESBİH BÖCEKLERİNDEN TESBİH

Yorgun kandilleri ve şehrin gürültüsünü
Pencerenin kanatlariyle örtüp söndürdükten sonra,
— O, karanlığın ağacında dal, dalında yaprak —
O, kendi elleriyle saçlarını okşıyaraktan
Her gece aynı yatakta aynı çocuğa,
Kopuk tesbihini nasıl dizeceğini
Kendi kendine anlatır dururmuş;
— Sabahleyin uyanır uyanmaz ilk iş:

Yalnız sakladığı yerleri unutmamış olsaydı;
— Biri şu yıldızın arkasında olacaktı ama —
Sarı kehlibarları üşenmez bir bir toplardı,
Şimdi her biri bir dalda sarı kehlibarlara yem
Okunmuş arpalar atsa, acaba gelirler miydi?
Yalnız okunacak duanın kelimeleri neydi?
Sarı kehlibarları çağıracak, toplıyacak kelimeleri
Toplayacak manâ neydi? Sarı kehlibarları dizecek
[manâ?

Anlattıklarına göre: Bir gün yangın yerinde
[dolaşırken
Çöplere üşüşen tesbih böceklerini görmüş;
(Etme eyleme) lâf kâr etmemiş; şimdi çöplükte
Yatıp kalkıyormuş. Soranlara söylediğine göre
Tesbih böcekleri cnu; o, çürümeyi bekliyormuş.

CEVELÂN

Vakitlerden omuzlarında taşıdığın ayın
Taş ama hafif olduğu vakit;
Vakitlerden şehrin parmak uçlarında insanların
Taş ama hafif olduğu vakit;
Vakitlerden bir bahçe kenarında yanından geçtiğin,
Nehir kenarında tekrar rastlayıp,
Ve nihayet vakitlerden sonbaharı ayak seslerine
[sarıp
Evine getirdiğin vakit;
Vakitlerden henüz konuşmayan, belki de hiç
[konuşmayacak
Bir mevsimin susmaya başlayan yaprakları
Odana dolduğu vakit
Kapını açıp girebilecek misin?
Yani üstünde «Oturan 30, ayakta 15» yazılı levhayı
Dışardaki anadan doğmamış çıplaklara
Gösterip, otobüsün zilini çekip gidebilecek misin?

Vakitlerden... Düşmüş, düşen, ve düşecekle
[düştükten sonra;
Düşmüş yıldızların burçlarından,
Düşen şehirlerin surlarından,
Düşecek yaprakların uçlarından düştükten sonra;
Düşmüş yıldızlar, düşen şehirler, düşecek
[yapraklarla beraber
Kendi yağmurunun çamuruna gömüldükten sonra;
Yâni bütün gece omuzunda bir testiden
Kendi avuçlarına döküldükten sonra,
Kapını açıp çıkabilecek misin?
Yâni yalnızlığını, cebinde unuttuğun
Bir boş cigara paketi gibi, bir boş ânında,
Çıkarıp, açıp, kaldırıp atabilecek misin?

OK VE...

Islak derinlerine havaların
Ok meydanından şahinler kalktı.
Mesafeler nâ-mahremdir, örtünür,
Er kişiden gayrisinden kaçarlar.
Kemankeş besmeleyle uzanır
Üstüne denizlerin, toprakların,
Güzel kavgalar pîr aşkınadır.

Uykulu sahiller gelir kollarına,
Yayından kaçan okun ardından,
Kayalar içinden bakar gözleri.
Dualar kopuk dualardır, kesilmiş ve yarım;
Yorgunluk insan içündür; noksan, ömrümüzçün.
Yaşanılmamış zamanlar çalınmış terkemizden;
Ve Eskiler gidenle gidilmez demişler madem.
Eksik dualarımız üstüne söyledi şiirler;
Toprak testilerde tamam oldu ellerimiz.
Kodu gitti ok meydanını kemankeş
Türkü düzer oldu güzelim şahinlere.
Dedim: er kişiye vergidir sevdâlar.
Ok, filiz veren daldır havada,
Topraklar kadar bereketli ve sağlam;
Büyür serin gürültüsünde niyet.
Kavlinde bir rüzgârlı zeytin şairin,
Kökleri daha uzun zamanlara salınmış,
Bulutların meclisinde bir başıboş yeşil,
Atılan ok, söylenilen şarkıdan.
Dost bahçelerde garip olunmaz.

Boşluğun kederi göklerden ırak olsun.
— Sanatsız hüznümüz kadar biçare —
Deme, gökler boştur!
Atılan ok, söylenilen şarkı, varılan Allah,
Bunca vücutsuz güzel, fikrim ve erkekliğim.
Demek gökler boştur!
Deme, yaşadığım yalandı deme!
Deme gökler boştur!

IN VİNO

I

Yağmur kadehini kaldırımlara çarptı:
Şimdi cam kırıkları içinde, bak,
Sarhoş fareler koşuşuyor.

II

Geldi dayandı kapıya bir lâgar vaktin saati;
Hep doluştuk içine bir bütün sabahçı kahvesi;
Karaya vurmuş balıksı gözlerle yüklü küfesi;
Kalktı saat, sonra açık bir köprüden uçtu gitti.

III

«Bu şehrin gecesi bir dişi papağan»
Diyordum «hakkı bir demet maydanoz»
Demeğe kalmadı, önümden bir çocuk geçti,
Önünde bir çember,
Çemberin içinde bir horoz.

SEVGİ DUVARI

1950 — 1970

ÖNSÖZ

Yoldaşlar, yayınlarken bu gecikmiş kitabı,
İt gibi biliyorum, makbul bişey değil bu,
Olsa olsa, bir küçük kentsoylu ızdırabı...
Veyahut iki cami arasında bir mahya,
Rüzgâr vurdukça hani, hep kopacakmış gibi,
Yine de ışıl ışıl, ortada salınır ya...

29 Kasım, 1973

BAŞKALAŞMA

Oyunbozan bir akşamın altında,
Elinde bir yoyo gibi benliğin,
Senden damlara, damlardan geriye
— Tavuklar yem der, kediler ciğer —
Sana benzer bir şey dolaşır havada

Bir kadeh tutuştururlar eline derken,
Allı dallı bir lâf atılır ortaya:
Bir zilzurna sabahlığın içinden
Yeşil şanosunu sular bir kadın,
Sana benzer bir kanto söylenir karşıda.
Kurtulur dudaklarından düşersin ergeç
Çamurlu pabuçları dibine.
Turplar kızarır, başverir bir soğan,
Bir kurt yeşerir kıvırcık salatalardan,
Sana benzer bir şey sulanır bostanda.

DEMİN

Kasvet, elinde bir paslı makas,
İstanbul'un asma köprülerini kesti.
Sevdamızın ipinde cirit oynayan cambaz
Şimdi bir kör satırdır içimizde,
Ha düşer,
Ha düşer,
Ha düşer...

Başımızın üstünde demin gülüp duran gökyüzü
Yedekte bir salapurya şimdi

OLAY

Göl taşı, bir çift göktaşı,
Aldı gitti o kısrak gözlerini,
Yetiş dedim yetiş müneccimbaşı!
Kaldırmadı bile başını bilardodan,
O mavi, o nehir, o ben ve o kız yokmuş gibi.

KAR HAVASI

Şehir demir almış bir gemi karda
Kalktı kalkacak
Belki de seni bekliyoruz böyle
Biliyorum herzamanki gibi
Gene en son dakkada geleceksin

Martı ayaklı tayfalar koşuşuyor limanda
Açılıyor muyuz ne
Gökyüzü mü yürüyor biz mi gidiyoruz yoksa
Nedir o uzakta kapı mı pencere mi
Sana benzer bir ışık sızıyor ardından
Uykunun gözünde bir gelin teli
Yanıp yanıp sönüyor

Bekçiler uyandırıyor sabaha karşı
Yürü diyorlar yürümesem olmaz
Ama bişeyler bırakmışım gibi geride
Bi de dönüp bakıyorum ki yattığım yere
Kalçalarının izi var karda

PALAS PANDIRAS

Selma diye bir kız vardı seyrimde
Şen Barda çalışırdı
Geceleri zilzurna dönerdi
Otel dediğim bir belâlı herif
Bırakıp Selmayı kaçmış

Düşünün bir top mavi patiska
Demek bir top deniz
Bir ucundan Selma tuttu
Bir ucundan ben
Selma işte öylesine ağlıyordu
Gecenin ikisinden sonra

Sen mi kaldın dedim düzeltecek dünyayı
Vurup kapıyı çıktım
Kordonboyunda bir cam açıldı
Cam değil bir günebakan
Göründü derken Selma
Bir sevda başladı

Selma yalın yapıldak yürüyordu
Eteklerinde bir kekik kokusu
Sevince çocuk oluyor insan
Sol kolunu uzatıverdi
Önümüzde silme yeşil bir ova
İki at gemi azıya almış
İyi bir haber gibi koşuyordu

Selma diye bir kız vardı seyrimde
Bir başka otele gitti
Otel dediğim Bahri Baba'da
Deliler koğuşu

GÜN YALIMI

Duvar dibindeydiler bi bakış baktı
Şimdi ışık yıllarında yaşıyor o çiçekler

Heyt bu kadına can veren tanrım
Sarı bir yatışı var bütün çarşaflardan ayrı

Gelirim demişti bugün için
Gözlerim güneş saatinde

ZURNADA PEŞREV

Kılçığını yitirmiş bir uskumru yelyeperek yelken kürek dört dönüyordu rıhtımı. Güneşin oltasına takılı bir balıkçı habire kirpiksiz gözlerini kırpıştırıyordu. Ansızın yanımdaki sırada oturanlardan biri: «İnsan hapşırdığı gün ölmezmiş», dedi. Öbürü: «Geç,» dedi «bu boş lâfları! İster inan, ister inanma, kendi nefesinden gıdıklanacağı tuttu da rahmetli amcamın, güle güle katıldı kaldı olduğu yerde.» Biraz ötede yerinde yeller esen bir mavnayı bir vinç havada aptal aptal arayıp duruyordu. Döndüm yanımdaki sırada oturanlara: «Belki de» dedim «emzikten kesildikten sonra alıştı dünya kendi tırnaklarını yemeye.» Bellerinde gazete kâğıdından peştemalları, yanımdaki sırada oturanlar bastonlarını asıp suratlarını bikoşu daldılar suya. Peşlerinden uskumru, uskumrunun peşinden balıkçı, balıkçının peşinden güneş, cup cuup cuup... Vinç de birer birer toplayıp cümlesini, yükledi yitik mavnaya.

BULUŞMAK ÜZRE

Diyelim yağmura tutuldun bir gün
Bardaktan boşanırcasına yağıyor mübarek
Öbür yanda güneş kendi keyfinde
Ne de olsa yaz yağmuru
Pırıl pırıl düşüyor damlalar
Eteklerin uça uça bir koşudur kopardın
Dar attın kendini karşı evin sundurmasına
İşte o evin kapısında bulacaksın beni
Diyelim için çekti bir sabah vakti
Erkenden denize gireyim dedin
Kulaç attıkça sen
Patiska çarşaflar gibi yırtılıyor su ortadan
Ege Denizi bu efendi deniz
Seslenmiyor
Derken bi de dibe dalayım diyorsun
İçine doğdu belki de
İşte çil çil koşuşan balıklar
Lâpinalar gümüşler var ya
Eylim eylim salınan yosunlar
Onların arasında bulacaksın beni
Diyelim sapına kadar şair bir herif çıkmış ortaya
Çakmak çakmak gözleri
Meydan ya Taksim ya Beyazıt Meydanı
Herkes orda sen de ordasın
Herif bizden sözediyor bu ülkenin çocuklarından
Yürüyelim arkadaşlar diyor yürüyelim
Özgürlüğe Mutluluğa doğru
Her işin başında Sevgi diyor
Gözlerin yağmurdan sonra yaprakların yeşili
Bi de başını çeviriyorsun ki
Yanında ben varım

İKİMİZİN ARASINDA

Bir gün şâyet camsız çerçevesiz penceresiz
Bir gün ben, çadır bezi bir perdeden
Günlerin toz-toprak şarkısını çırparken
Canevimin önünden geçersen,
Bir gün şâyet boynumda yemtorbası hayallerim asılı
Bir gün şâyet samançöpü bir sokak dişlerim arasında
Canevinin önünden geçersem,
Anlatırım nasıl nerde
Bir ulu çınara takılı bir kuyruklu yıldız
Bir yeşil telâşta çırpınan ışığımız
Anlatırım nasıl nerde...
Sonra eğilir kulağına derim: Bekle
Çocukken kaçırdığım uçurtma dönsün gelsin,
Hele çarpsın bu çerçi yükü şehirlere,
Hele ürksün fincancı katırları!

OTUZBİRİNCİ NESİL

Yeniden yaşamaya başlamadan önce
Yapılacak işlerim var
Görülecek hesaplarım
Kötü kişi oldum kendimle
Kendimden özür dilemeliyim
Sırf aynı şehirde yaşıyoruz diye
Yakışır mı onca sokağın ırzına geçmek
Hem ne akla uydum da yazdım o mektubu
Hadi yazdım neyse, ne bok yemeğe yolladım!

Yeniden yaşamağa başlamadan önce
İyice bir yıkanmalıyım
Bir çivit mavisinde çit ile günlerimi gecelerimi
Tırnaklarımı kesmeliyim
Sokağa çıkınca ilk iş bir maden suyu içeceğim
İstanbul'da olsam İstanbul'da olsam
Çocuklu bir dostum var kalkar onun evine giderdim
Daha olmazsa Metin'i bulurdum.

Şu ağaca yalvarayım en iyisi
Diyeyim ki bre ağaç
Ömrün uykuyla geçiyor nasıl olsa
Bir sefer de ben gireyim düşüne.
Bi de o türlü yaşıyayım
Bakın işte yeniden yaşamaya başlamadan önce
Böyle palavraları bırakmalıyım
Kafama bir çeki-düzen verip
Dayayıp döşemeliyim içimi
Paraya kıyıp bi de kilim almalı
Bağdaş kurup çökmeli üstüne
Otura otura belki ben de o kilime dönerim
Yeşili mavisi uslu.
Yeniden yaşamağa başlamadan önce
Adam olmanın çaresine bakmalıyım
Bu haytalığın sonu yok

Bi şeyler yapmalıyım
Kahvecilik ederim hiç değilse
Avazım çıktığı kadar «Şekerli Biiiir» diye haykırırım

Bana varmayacaklarını bile bile
Kızlara evlenme teklif eder gönüllerini alırım
O da mı olmadı tutar çocuklara masal anlatırım
Ben de bir işe yararım elbet
Değil mi ya ben de insanım
Yalnız işte yeniden yaşamaya başlamadan önce
Abaza çekmeği bırakmalıyım.

BALAT TÜRKÜSÜ

Gülümser'e

Güneş sözlüğünden Raşel
Bütün karanlıklara dama
Giyindiği bişey değil
Soyunduğu bir dal basma.

Harf atıyor yukarlardan
Kelebek gözlüklü bir tanrı
Raşel ki bir kutsal yalan
Yalanlıyor kitapları

Oyy bu çaylak yuvası evren
Uçurmuş Raşellerini
Çalan onlardı göğüslerinden
Erkeklerin al mendillerini

Yeruşalim değil bu ülke
İki su omuzlarından aşk
Damlaya damlaya bu öfke
Akkuğulu göl olacak

CAPONCADAN

— I —

Sen gideli hastalar oldu liman
Karantinalara girdi
Açıkta demirliyor gemiler
Tütün ardiyede kaldı
Hali duman hamallarla manavcıların
Kantarcı pişpirik oynuyor sabah akşam
Gümrükçüler balık avlıyor
Tuttukları sarıkanat
Sokaklarda çıt çıkmıyor
Sen gideli
Sağır-Dilsiz Okulunda öğretmenim ben

— II —

Köycek çekip gitmişler
Ortada üç teker iki tavuk bir köpek
Karanlık çiseliyor damların üzerine
Bitürlü aklıma gelmiyor köyün adı
Kendi adım

BİR NUMARALI HALK DÜŞMANI

Reis Bey dedim Reis Bey
Asın beni dedim dövün öldürün beni
Suçluyum dedim kahpenin soysuzun biriyim ben
Vatan hainiyim belki de
Çalmadım öldürmedim ama
Daha kötüsünü yaptım
Na'aptım biliyor musunuz
Halim Beyin deposunda hamaldım geçen yıl
Kaçıncı balyaydı kimbilir
Kaçırmışım keçileri birara
Arabalar evler sokaklar alıp başını gitmiş
Bi ova bi ben bi gökyüzü
Sırtımda bir pamuk tarlası
Çıkmış üstüne güneş terter tepinir
Tek dur dedim güneşe
Hayvanlığın lüzumu yok
Baktım oralı değil
Yıktım oracığa pamuk tarlasını
Aldım ayağımın altına güneşi
Yer misin yemez misin
Neden sonra uyanmışım
Karanlıklar basmış geceler olmuş
Bir ayçiçeği açmış sağ elimde
Solumda yediveren yedi amele
Almışız denizi karşımıza
Çatır çatır dişimizde ayçiçekleri
Bi güzel ağlamışız
Adamın gözleri Reis Bey adamın gözleri
Bir koltuk meyânesiydi
İzmir'in Meyâne Boğazında
Bir dumandır uğruyor dışarı bir duman
Dumanın yanısıra bir kerih türkü
Gel dedi gel girdim içeri
Koluma yapıştı birden
Gördün mü dedi şu deyyusları

Köşede üç herif oturuyordu
Nedense çürük dişlerim geldi aklıma
O keçiler var ya dedi o namussuzlar
Onlar yedi benim başımı
Bigün bile yaşatmam o itleri ama
Şükretsinler gene kafakâğıdımı kaybettim
Ah bir kafa-kâğıdım olsa
Ben bilirim yapacağımı
Adamın gözleri biri Bursa bıçağıydı
Çıkardım cebimden nüfus kâğıdımı
Tutuşturdum eline
Sonra na'aptım biliyor musunuz Reis Bey
Doğru kerâneye gittim
Kambur bir karı buldum evlerin birinde
Belli sığıntı orda
Eski terlikler gibi bakıyor insanın yüzüne
Gel dedim çıkalım yukarı
Ben müşteriye çıkmam dedi
Olsun dedim olsun
Çaça da geldi peşimizden
Al takke ver külah üstesinden geldik işin
Oturttum sonra karyolanın kenarına
Saçlarını taradım dudaklarını boyadım
Parayı verdim eline tam gideceğim artık
Cıvıl cıvıldı gözleri
Yeni dağılmış bir ilkokul gibi

İşte böyle dedim Reis Bey
Başınızı ağrıtmayayım
Yoksa bunlara gelinceye dek daha ne haltlar
[karıştırmadım
Biliyorum suçluyum razıyım cezama
Çalmadım öldürmedim ama
Daha kötüsünü yaptım
Na'aptım biliyor musunuz Reis Bey
Tuttum insanları sevdim

ALTI KAVAL

Geride kaldı Maltepe
Topağacın dibindeydim
Ötede bir gıdım bulut
Yeşil bir tepsi içindeyim
Bakmayın uzun oturduğuma
Ben bir işin peşindeyim

Karşıda bir emekli paşa
Prusya biçimi kümesi
Yumurta çalmış geçen gün
Kenefe kitli beslemesi
Tek horaza vergi ötmek
Tavuklara ceremesi

Ahçının elinde bir tava
Tavanın içinde bir uskumru
Hoplatır tavayı ahçı
Kızgın yağdan bütün zoru
Sıçrar uskumru havaya
Sözde hürriyete doğru

Veli Bey konuşmaz içer
Kimse bilmez derdini
Bilgi demiş bilim demiş fen demiş
Kötüye yormuşlar fikrini
Okutmuş kitaplarını hazret
Şarkıya vermiş kendini

Karaborsada ağardı saçları
Kâni Bey kırk yıllık milyoner
Bin lira tosladı Şişli Camisine
Oldu mu sana hayırsever
Öyle bir vatandaş ki efendim
Yüzünüze gellir

Kavlim benim dostluk üstüneydi
Sevgi üstüne sevinç üstüne
Hiç böyle konuşur muydum ben
Kör kör parmağım gözüne
O biçim işte bu dünya
Altı kaval üstü şişâne

CEHENNEMİN DİBİ

Uğradığım meyânelerde hep senin içimin var
Ben mezesiz demleniyorum biliyorsun
İçerken hep yanımda
Yanımda buğulu bir bardak
Bir bardak su gibi
Yanımda hep sen varsın

Bu akşam Bedros'a vurdu piyango
Dediğim meyâne cehennemin dibi
Karşıda bir ütücü dükkânı var
İçerde tıpkı sana benzer bir kız
Yeni uyanmış gibi öyle
Yanakları al al
Bilirim memede çocuklar gibi kokar
Onca beyazın içinde

Ama nasıl hamarat eline çabuk
Sabahları yatağını düzeltir
Sardunyalarına su verirmişçesine
Zengin çamaşırları ütülüyor
Öyle özene bezene

Karışık kalmasın sakın
Düzgün olsun yakası
Hilton'a gidecekmiş beyimiz
Tamam olsun cakası

Karşıda bir ütücü dükkânı var
İçerde tıpkı sana benzer bir kız
Gözlerine baktıkça camgöbeği kesiyor içim
Ve nedense son vapur geliyor aklıma

Yolsuzum biletsizim sensizim o gece
Karşıda içler acısı bir ışık
Vapur olsam çarparım
Öylesine güzel bir ışık

Karşıda bir ütücü dükkânı var
İçerde tıpkı sana benzer bir kız
Ama nasıl hamarat eline çabuk
Öyle özene bezene
Dünyayı düzeltirmişçesine
Susuzlara su ekmeksizlere ekmek
Umutsuzlara umut verirmişçesine
Zengin çamaşırları ütülüyor

Dediğim meyâne cehennemin dibi
İçinde sen varsın ben varım
Karşıda bir ütücü dükkânı

ANDERSEN'İN MASALLARI

Masal dediğin böyle havada olur
Kış kıyamet dizboyu kar
Üstelik yılbaşı

Bir taksi çekmişler kenara
Işık mışık hak getire
İşin iş dedim masalcı başı

Ossaat çaktım ilk kibriti
Elimde tanrısal bir ışık belirdi
Uzatmayalım tıraşı

Ne nur yüzlü ana ne Noel ağacı
Suratından düşen bin parça
İçerde bir Amerikan onbaşı

Andersen'in Kibritçi Kızı kucağında
Belli derdi yok soğuktan yana
Açılmış kıçı başı

İkinci kibrit mi allah etmesin
Çocuk muyum Andersen miyim ben
Acele kırdım ordan kirişi

Yeni yılın kutlu olsun ibrikçi başı

KARABASAN

Sabahı aranıyor bir Sirkeci köpeği
Çöp kutularında
Bir radyo kuşu ötüyor pis pis,
Hacılar çoktan apteste kalktı,
Uzun donları, ibrikleri...
Komodinin üstünde bir Milliyet,
Peyami'nin resmi...
Biliyorum aslı faslı yok bunların.
Biliyorum ama
Haddin varsa uyu bidaha!

HAYIRSIZ ADA

Bir haftadır yokyere dolaşıp duruyordum
Bir haftadır içimde bir kırlangıç fırtınası
Siyahın biri konup biri kalkıyor
Şişli'den taa Râmi'ye kadar
Her sokağın ayrı bir kanat çırpışı var
Yeni Cami önlerindeydim sonra
Vapur düdüklerinden anladım
Bir haftadır seni ararmışım meğer
Köprü üstünde Arif'e rastladım
Patiska ararmış fakir
Birlikte Kadıköy'e geçtik
Kardeşliği mavişliği üstünde denizin
Bir yanı ışık bir yanı İstanbul
Şu kahraman harp gemileri de olmasa
Arif patiskayı unuturdu ben seni
Oturur kalırdık Mühürdar'da
Altıyol'da Şadi çıktı karşımıza
O da şeker peşindeymiş
Üç kişi koyulduk yola

Yol boyu çamdır püfür püfür
Üstünde fingirdek kızlar
Teri Mur'ları görünür

Suadiye'de bir eşitliktir başladı
Adam başına değil
Adım başında bir villa
Biz de Panço Villa'yı bulduk
Ahçıymış villaların birinde
Dilber dudağı yapmış o gün
Ednan Beğendi pişirmiş ama
Canı özgürlük çekmiş
İlle de özgürlük dedi
Yetişmez dedik buralarda yemezler onu
Tereotu nane maydanoz
Nutuk otu dersen o başka

Vazgeç dedik bu sevdâdan dinletemedik
Takıldı gâvurun oğlu peşimize
Dön babam dön dolaş babam dolaş
Ne sen ne patiska ne şeker ne özgürlük
Anlaşıldı dedik vehpinin kerrâkesi
Bizimkisi boşuna zahmet

Nasıl olsa tarihî karanlığımız da bastı
Yürü dedim Arif yürü kardeşim Şadi
Yürü be Panço Villa
Şuradan bir sandal araklarız
Ver elini Hayırsız

Ben Şadi Arif bi de Panço Villa
Hep Hayırsız'dayız şimdi
Ne sen ne patiska ne şeker ne özgürlük
Martıları seyrediyoruz artık
O şekere patiskaya özgürlüğe
O sana benziyen güzelim martıları

YURT YAZISI

Ne yaman zor imiş yonca yolması
Bizim memlekette adam olması

BEŞİK DÜRTMESİ

Kuzu gibi olun diyorlar
Büyüyüp ortaya çıkınca
Koyun gibi gütmek için sizi

EŞREF SAAT

Nedir bu içimde kopuşan sevinç
Ölecek miyim ne

ÇOBAN HAVASI

Uslu bir hayvan şu ağaç
Kolay değil böyle
yaprak bir kulübeye bağlı
Gökyüzünün kırıntılarıyla yaşamak

DİNAR YOLUNDA DEVRİLEN BİR FORDUN ŞOFÖR AHMET İÇİN YAKTIĞI AĞIT

Ah Ahmet ah sana söylediler de
Yollar bozuk Dinar üstünden gitme diye
Hani köprülerde yavaşlayacaktın
Delibozuk bir uçurtmaydın Ahmet
Takıldın tellere sonunda
İttin ursuzdun orospu çocuğuydun
Esrar boyalı ispirto eroin
Çirkefliğin daniskası sende
Bir gün tatlı bir sözünü mü işittim
Bari kırk yılın başında bir
Bu da senin diye bir çift yeni lâstik alsan
Biliyorum tapondum Forttum 45 modeliydim
Lâkin ellerine yangındım Ahmet
Ah domuz ah nasıl da karıştırırdın ötemi berimi
Sevgi derdim de sana dinletemezdim
Aklın hep yollu karılarda
Sevgi bir uğraştır derdim sana
Taksicilik parçacılık gibi
Herşeye razıydım sırf anlayasın diye
Nemene şeydir sevgi
Gözüme bir kız da kestirmiştim
Müftülerin Nazmiye
Handiyse yapacaktım aranızı
Sizi çamlıklara götürecektim
Yeşil halılarımı serecektim altınıza
Bilirim ne allahın gazebi olduğunu
Tam kızla hır çıkaracağın zaman
Göğün mavisini göstertecektim sana

Herşeye razıydım sırf anlayasın diye
Nemene şeydir sevgi
Böyle bok yoluna gidecektin madem
Bari ben çiğneyeydim seni

GO HOME HACI *GO HOME*

Hişt hacı yaylan bakalım
Closed dedik be adam
Paydos *c'est fini*
Başını bekley'cek değiliz a sabaha kadar
Uyan bre taş arabası
Gözünü seveyim çileden çıkarma beni
Go home hacı *go home*
Aman beyim allah razı olsun senden
Bişeyler söyle şu dürzüye
Kanımı kuruttu iki saattir
Ne
Asansöre mi binmiş dedin
Fırt inip fırt çıkıyormuş
Hay yedi kat yerin dibine geçsin
Yıl oldu bu masaya çörekleneli
Waiter aşağı *waiter* yukarı
Bir buçuk şişe viski yuvarladı enazından
Külahıma anlatsın o bu palavraları
Yok efendim buralarda değilmiş kendisi
Memleketindeymiş
New York mu ne karın ağrısıysa
Yüz katlı bir binadaymış
Asansörcülük edermiş
Üstünde kırmızı yelek
Altında siyah pantol
On saattir nöbetteymiş de
Geberiyormuş uykusuzluktan
İne çıka zifiri kararmış
Kara su inmiş ayaklarına
Yediği naneye bak
Beni de patron sanmış
Hiç güleceğim yoktu beyim
Sahi korkmuş mu herif
Ya kovarsa beni diyor ha
İş başında uyumasın itoğlu

Kovarım tabiy
Evde karısı varmış bekleyen
İki de oğlan çocuğu

Öyleyse aklın neredeydi ulan
Edebinle çalışaydın
Siz söyleyin beyim öyle di'mi yani
Allah ḥâyiğini versin beyim
Herif sahiden korkuyor benden

Hadi hacı yürü bakalım
Bırak bu patron polimlerini
Öyle ötlek ötlek bakma yüzüme
Ha şöyle dayan koluma doğrul
Ben de yorgunum a ziyanı yok
Bir de taksi buluruz sana
Ha gayret aslanım ha gayret
Çoğu gitti azı kaldı

Go home hacı *go home*

BELKİM BİR KERTENKELEYDİM

Belkim bir kertenkeleydim
piç edilmiş bir yağmurun serini
bir güzelin çirkiniydim
çirkinlerin en güzeli
yeşil koşsa güneşlerin gölgesi
ben en hızlı yeşiliydim
kurbağa yarışlarında annemin
çatal matal kaç çataldım kimbilir
bin dereden bir kendimi getirdim
haydan gelip huya giden bir huysuz
heyheyler içinde bir heydim
belkim yedi belkim sekiz belâydım

düdük çalar hırsızlanmış polisler
ben korkudan üstlerime işerdim
üç yıldızlı bir albaydı gökyüzü
karşısında önüm açık gezerdim
ağzı bozuk meymenetsiz bir ozan
rus cenginde çağanozdum bir zaman

iki gözüm iki koltuk-eviydi
mavilerim bir miyobun koynunda
kendi düşen köyler kentler ağlamaz
sur dışında ben oturur ağlardım
ekmek diye bağrışırdı bebeler
elma derler ben ortaya çıkardım
ağıtlarla kutlanırdı İsa-doğdu gecesi
fildişinden bir kuleydim yıktım kendimi

bilmem hangi koloğlanın fesiydim
bir püskülsüz sümbülteber tohumu
fesleğenler yaprak dökmüş şerrimden
bir naraydım kimse bilmez nereden
ya yakından ya uçmaktan gelirdim
belkim ince belkim kalın bir sestim
belkilerin kol gezdiği saatta
belkim belki bile değildim

SEVGİ DUVARI

Sen miydin o yalnızlığım mıydı yoksa
Kör karanlıkta açardık paslı gözlerimizi
Dilimizde akşamdan kalma bir küfür
Salonlar piyasalar sanat-sevicileri
Derdim günüm insan arasına çıkarmaktı seni
Yakanda bir amonyak çiçeği
Yalnızlığım benim sidikli kontesim
Ne kadar rezil olursak o kadar iyi

Kumkapı meyhânelerine dadandık
Önümüzde Altınbaş, Altın Zincir, fasulye pilâkisi
Ardımızda görevliler, ekipler, Hızır Paşalar
Sabahları açıklarda bulurlardı leşimi
Öyle sıcaktı ki çöpçülerin elleri
Çöpçülerin elleriyle okşardım seni
Yalnızlığım benim süpürge saçlım
Ne kadar kötü kokarsak o kadar iyi

Baktım gökte bir kırmızı bir uçak
Bol çelik bol yıldız bol insan
Bir gece Sevgi Duvarını aştık
Düştüğüm yer öyle açık öyle seçik ki
Başucumda bi sen varsın bi de evren
Saymıyorum ölüp ölüp dirilttiklerimi
Yalnızlığım benim çoğul türkülerim
Ne kadar yalansız yaşarsak o kadar iyi

ÖYLE Bİ...

Temiz gömleğimi giydim talimden sonra
Ayaklarını yıkıyor çeşme başında erler
İşte sen öyle bir serindin
Tuzladan kaptılarla inerken şehre
Ne güzel şey sivil demesi çıplağa
Ve gün-açık penceresinden meşelerin
Yamacın kuytusuna sokulmuş mavi
Ufacık bi parça deniz gibiydin
Şipka biberleriyle konmuş okulun camlarına
Arnavut Köyünün o muhacir güneşi
İşte sen öyle bi cumartesiydin.
Sahanlıkta saçlarını tarıyor kızlar
Raylar ondan böyle kıvılcımlanıyor
Köşeleri dönerken, önlükleri altından
Dünyaya başlar gibi aybaşlarının kokusu
Kalkan al tıramvaydın ergenlik durağımdan

Meyvahoşun orda bir sabahçı kahvesi
Gün ağarmıştı ama ben günaydın dedim
İşte sen öyle ışıklı bi yerdin.
Bilmiyordum hiç burda bir fırın olduğunu
Diz çöktüm asfalta, baktım aşağı, üüüü'üh!..
İşçiler ateşler ay çörekleri
Ve kılıç gibiydi taze ekmek kokusu...
Dağıttık evvel-allah yalnızlıkları

Yaşamak düğünse, sen orda gelindin
Seni soydum, Güler, dünyayı giyindim

BABALIK

Sakaryanın üstünde iki yangın kuşu
Suyun gözünü boyuyor
Sustalı ağaçlar sokuluyor yöremize
Dalgayı çakmıyasın diye sen
Islık çalıyorum boyuna

Sen olmuşun önemi yok hiç
Güldüğünü konuştuğunu beni sevdiğini de
[saymıyorum
Bu benimle çocukluk günlerim arasında bişey
Bir kırık cam bir yanlış bir taş yarası
Bu kaşla göz arasında
Bu öyle bişey

Tut ki bir yaprak havalanmış kapkara damarlı
[bir yaprak
Üstüme üstüme geliyor
Kocaman ama

Anlamıyasın diye kendi kendimden korktuğumu
Doğacak çocuğumuzdan söz açıyorum

GEÇİMSİZLİK

Birine kızıyordu delikanlı:
— Ah! dedi, bi bilsem onun kim olduğunu!
Usluluklar içindeydi kızın gözleri:

— Ya yoksa, dedi, öyle biri? Ya kızacak bişey yoksa.
Yol boyunca konuşmadılar artık, kara kara düşünüyordu delikanlı: Ya yoksa öyle biri... Ya kızacak bişey yoksa? Yıllardır su verdiği, üstüne titrediği, biliyordu, o içindeki sevgi, o pırıl pırıl hançer öfkesiz kalırsa paslanacak...

Kızın aklı ütülü çarşaflarda... ertesi sabaha buruşacak... Öfkesiz... umutsuz... sevgisiz...

PANDORA'NIN KUTUSU

Bir denizamıdır umut
Ta suların ortasında
Açılır
Kapanır
Açılır
Kapanır
Kapanır
Açılır

ÖĞRETMENİN DÜŞÜ

Okumuş filler ki herbirinin
Nice Bostan, Gülistan ezberidir.

Mavi bir ışık yandı gözlerimde
Gökyüzü öyle yakın
Çocuklar doğacak çocuklarım
Ve öyle yağmur ki toprak, koklarsın
Ellerim bütün hayvanlar âlemi
Hangi ağacı çalsam açıyor
Uzaylar uslu
Yönlerim yörük
Sağduyularım sol duyu

Mavi kalemlere yordum bu düşü
Su resimleriyle öğrencilerin
Göğerttik bozkırın sarı defterini
Şu yoncalar yurttaşlık bilgisi
Geçen gün okudum söğütlerin tarihini
Bi çiğdem var onlar kadar yiğit
Şu bey şu eşek şu yaban şu işçi arı
Biz beş sınıfta kaldırdık bütün sınıfları

Korkuluklar ektiği kargaları biçsin
Sevginin de kendi pilanları var
Beş yılları yıldızları dokuz ayları
İlerde yarım kalmış bir okulun duvarı
Duvarcı diyor, Varım diyorum ben de
Gitsin bütün okumuş filler Gülistana
Ben Türküm bu bozkırda çalışmaya geldim

DELİLİĞE ÖVGÜ

Yetti bu ölüsü elektrikli şehir
Nasıl öyle helâ duvarları gibi
Ayıp yemişler veren bu ağaç

Amerikan yardımıyla başladı sabah
Kornalı saatlerin gözünden
Uğradı buluğ-cinli bir gök

Afrikaları dolanıyorum her çişe kalkıştı
Zenci hamallar taşıyor başlarında
Otuziki kısımlık uykularımı

Bilinmez o kadınla yakınlık etmedikçe
Kötüdür insanı ısırıverir terlik

Bütün gün karşımda bu yüz puntolu herif
Güvercinler kesiyor gazte kâğıtlarından
Hani ya şakşak hani güvercin
Hanidir hani ya hani balığı

Bana bir gömlek biç terzi kuşu
Göğün dellenmiş bir köyünden
Keçileri koyvermiş bir çoban
Yağmuru raporlu bir bulut

ÇARŞAMBANIN GELİŞİ

Martı yumurtaları gibi dağılmış kayalıklara
Akçıl yalnızlıkları insanların

Gâvur etmeseler böyle körpecik sabahları
Çalmasalar şu Afrika Rumbasını yatılı okullarda
Sussa şu yollar caddeler yok mu
Çıngıraklı yılanları şehrin

Hani çıkarmayacaktın başını yuvadan
Acelen neydi Çarşamba Günü
Bunca haber pusu kurmuş geceden
Ciletli uçurtmalar arasında
Ürkmesin de n'etsin yavru

Nerden çıktı karşına bu zilli bahar
Niye attın kendini altına
O çiçek bozuğu şeytan arabasının
Şıpınişi kopardılar seni yerden
Allı dallı götürdüler Gülhâne'ye
Tanrı bile görmedi sağırdı sırtı
Gökyüzü de eski makamında

Saçların uzadıkça artacaktı çıplaklığın
Hani yalnız çıkmayacaktın sokağa
Acelen neydi Çarşamba Günü

Boy veren sen değilsin artık
Kavakların çocukluğu

BAHARIN AZİZLİĞİ

Kibrit çakıyorsun karanlıkta badem çiçeklerini
[görmek için
Ve mart denizlerinde tedirgin bir çift sarnıç
[gemisi gözlerin
Bir iş açacaksın sen başımıza, yangın mı olur
[artık bahar mı

ALEA IACTA EST
YANİ OK YAYDAN ÇIKTI

Atilla Tunayı geçti
Hanibal Alpleri
Sezar da Rubikon nehrini geçti
Bense kendi kendimi geçtim
Ardımdaki bütün gülleri yakıp

VOLİ

Sırılsıklam bir gökyüzü çıktı ağlardan
Masmavi bütün balıkçılar

İNSAN RESMİ

Yeraltı günleri bunlar
Kör yılı köstebek ayı

Siyah önlüklü bir güneş
Ayazda okula gidiyor
Dizilmiş danaburunları iki keçe
Islıklıyorlar bebeyi
Çepeçevre boynumda sıçandişi bir bahçe
Oynuyorlar iki Roma bir Paris bir Peking
Karım en çok soğuk harbi seviyor
Çocuklarımızdan

Yaşamların kapısında kuyruk olmuşuz
Önde emirerleri memede piçler sütsüz analar
Akşam oldu memur çıktı kapıya
Mal gelmedi bugün dedi kapatıyoruz

Dilekçeyim masalar odalar arasında
Yürek değil, son yanımda onaltı kuruşluk pul
Usulsuzüm yolsuzum

Bir uçak geçti üstümden kıçında yakamozu
Çakılmıştır yere çoktan toprakta bir çelik bitki
Fala mı baksam koparıp çiçeklerini
Düştü mü düşüyor mu düşecek mi

Yeşiller içre bir insandın önceleri
Sağda bir dağ solda bir çay çamaşır yıkayan kadınlar
Dolaş şimdi çevresini yitirmiş insan resimleri gibi

KALİSPERANIN KALİMERASI

Erken bunamış akşam
Lâtarna sanıyor kendini
Güveli bonjurlarını giymiş sabahsafalarını çalıyor
Çınçınlı hamamlarda güyâ karanlığın koyunları
Bir ışık çağıyor üstlerine
Çobanaldatan diye

Üçüncü cemreyi ağlıyor
Yangınyerlerimin pembebozuk çingenesi
Çamaşır iplerinde azmış uzun donlar gibi düşlerimiz
Semte gidelim diyor kötrüm dedenin ayakyolları
Usul bir su iniyor hıdrelleze doğru
Ve bikoşu getiriyorlar ördeği

Hırsızlar girdi gözlerine
Soydular güngörmedik soğanlarını
Cööler hep saklambaç artık, duvar diplerinde
[bahçıvan bir böö
Paşalar gibiydi korkusu eski akşam ne de olsa
Soyun bari yalın kılıçlarını da soyun
Sivil girsin geceye

Gülcemal gibiydi korkusu
Gidip gelme bir ölüm verin beye
Sabah'ta çektirecek guguklu fotoğrafını

DANTON'UN ÇAYDANLIĞI

Kırılan bir çaydanlıktı biz öyle sandık
Ya da bir yıldız uyanmış sonra uyanıvermiş
Öyle şaşılası bişey ki şaşmadım bile
Sen söyledin Türkçe yüzermiş Capon balıkları
Sen hep böyle güneşli yalanlar söyle
Ben toplarım parçalarını
Kırk yılın Halimesi böyle bir güvercin
Oturup ağda yapsın düpedüz Devrim
Bu bir değil iki değil dördüncü bacağı
Halime kopardıkça dünya yenileniyor
Bu el yeni abeceyle yazılmış bir el
LÂİK bir bacağı sıvazlıyor

Komşular kibar evler dağa çıkmışlar dünden. Biz de Halimeyle vatanı süpürüyorduk. Dışardan hariciyeli bir ses: (Affedersin! Affedersin! Affedersin! Yangın merdiveniniz yanıyor!) Ne bu curcuna be! Gözünü kapan gelmiş! İyi ya dedim, kapattım pencereyi. Biz de çaydanlık kırıldı sandık!...

Kırk yılın Halimesi böyle bir güvercin
Oturup ağda yapsın düpedüz Devrim

ELLERİMDE BİR GÖZTAŞI

Ellerimde bir göztaşı / gözlerim boş gidiyorum
Ne bileyim / bir damlanın böyle deniz olduğunu
Şaştım / mavi bir fal gibi açılınca önümde
Giritli bir ölümüm varmış / bir balıkçı fitil gibi
Atlayacakmış avcunda otuz çubuklu gençliğim
Üç günde mi desem / üç gökte / üç kulaçta mı
Ben ki / o camgöbeği çiçekler açan ağaç
Kırılmaz bardaklar gibi tuzla buz olacakmış

Ne zaman boğulsam böyle / yosun kokuyordu ışık
Sabahçı kahvelerde bir çıroz ötüyordu
Ve dalgalarını geçen o deniz şoförleri
Böyle uyur düşlere bindirmiş gemiler
Uyuklar gibi üstünde mermer masaların
Bir tahta parçasıydım / osmanlı bir kazadan kalmış
Yüzüyordum / İslâm Kaptanın ahşap ayağında
Öbür tahtalara öbür insanlara doğru

Cumhurdu mürekkep balığı / simsiyah gidiyordum
Ne bileyim / bir korkunun böyle destan olduğunu
Ağardım/nisanlayınca gece/ve yavrulayan yalnızlık
Ya da ilk insanın doğduğu/öldüğü dağdı Moby Dick
Nefes aldıkça filbahriler köpürüyordu sulardan
Çanlar çalıyor kulaklarımda / yunuslar yarışıyordu
Alyuvarlar / dölkuşları ve rüzgâr midyeleri
Dedim / Dünya gibi bulut yok dünya üstünde

Ellerimde bir göztaşı / gözlerim boş gidiyordum
Ne bileyim bir türkünün böyle Veysel olduğunu
Açıldım / çıkmaz bir sokak gibi / kapanınca denizde

KEÇİ BOYNUZU

O göz godoş bir mavi
Güneşi dönünce sağdan ikinci
Nerde sabah orda akşamın evi
Süpürsefa kırkikindi gelince

Kolay değil tavlamak bulutları
Ozanı var hoyratı var toyu var
Usul usul güzellikle ökse otları
Göz etmenin raconu var yolu var

Heyt bu göklerde dönen alışveriş
Pazar ola seyran ola gün ola
Uçucular taze haber getirmiş
Okuturlar Fenikeli rüzgârlara

Düz bezlere çizmiş Pirî Reis
Çağeskisi bir hartadır benim gönlüm
Şu mavi noktalar var ya seviştiklerimiz
İşte şu göz göze geldiğimiz gün

Dün gece bir sirk gördüm düşümde
Midilliler sonra safkan kısraklar
Halka olmuş dönerler sol döşümde
Üstlerinde alyuvarlı çocuklar

Açıktan geçti bir kız bisiklet
Tahtaboşta güngörmeyenin oğlu
Bu türkü kimvurdulara kısmet
Yıldızların arasında bir keçi yolu

POYRAZDAN

İğne yapraklı bir üçgen çarşının erketesi
O çalıyor neyse işte o yeşil şeyi
Adaçayı en püfteni gelen müşterilerin
Püfür püfür işliyor poyraz dükkânları

Kediler eskiden camgüzelleridir
Ve huysuz oluyor Bizans beyleri
Yıllar yılı bir odaya kapanmaktan mı nedir
Denize bakan camlarda gezinmeleri

Taşı kaldırdım altından bir ölüm kaçtı
Benimdir çürük su koktuğuna göre
Çağmur yedi ilkyaz, kurtlandı bütün yengeçler
Çan sesleri papazkaçtı martılardır

Vira yaşamak dalgakıranlara vergi
Günler gördüm tosbağalar gibi üst üste
Kayalar sümüklü bir ölümsüzlüğe yesir
Yosun besliyorlar artık tavşan yerine

Mavi bir sal içindeydi vardım yanına
Boşa nefes bu adayı şiire sokması
Hangi yeşil dağdan kaçmış kimbilir
Uyaksız bir dalgaya kapılmış gider

Gece de açık dursun sandal bedesteni
Uzak yerden gelenler oluyor
Uykuda ağır düşte hafif
Bir ay bir yıldız bir poyraz esiyor

TAVŞAN KANI

Senden önce bir Rum papazdım
Sakallarıyla bir eski korudan
Meryem dağlarını ünledim miydi
Keçiler şaşırırdı yolunu

Allah için ben insan değildim
Ellerin olmasa okşamasaydın beni
Kim diye bakardın bu kara bulut
Cehennemin ucundan gölgesi

Kendi eliyle kazdığın kuyuya
Aşk ufacık bir taş atmaktır
Gürültüsü büyüyünce sessizliğin
Marifet yosunlar gibi susmaktır

Fıkara bir midyeden başlayan deniz
Nasıl da büyüdü mavi oldu
Oturmuş yere hanım hanımcık
Ölümün ayaklarını yıkıyor

Güneş batarken getirdiğin çay
Marmaradan daha yavaş soğurdu
Göz göze geldikçe düşünürdüm de
Hep akşamla boyasınlar sandalları

Biz uslu sevgilerin türbesiydik
Her gece uyanan mezar taşlarıyla
Öyle çoğalırdı ki tavşanlarımız
Yaşayan kalmayacaktı nerdeyse

HAFTA SONU

Göründüler birden / üç beş yeşil altı yedi
Ördekler Thames'in romatizmalı elleriydi
Pederşâhi gözlerini oğuşturmak için

Çimendi o kuyruğunu kovalayan kedi
Pisi balıklarına yem olup gitti miydi
Çim / Çim eder yine göğün şişesindeki cin

Ağaç kepenkler ardında bir rüzgâr yahudi
Yaprakları saymaktan daha bi gizli derdi
Geçmişi geleceği ve içi geçmiş bir Çin

Var olan bişey varsa o da yokluğun senin

ŞİİR

Aç bir fareydi şiir
Yarım uyaklarıyla uykuları azdıran

Cöntürkleri çağırdım Vanları Siyamları
Ankaranın kedisi her zamanki gibi geç
Önce Shelley'i yedik Puşkin'i ve Sait'i
Rimbaud'nun beyinleri nasıl gene de taze

Misafirler gidiyor mersiler iltifatlar
Öğrenmişsiniz artık siz yemek pişirmeyi

Ama yukarı katta bu tıkırtı n'oluyor?

TEKERLEME

Uyanmadan kar vardı
Uyandım yine de var
Su bizlen kalkacakmış
Kalksın
Karım suya bakarken
Kömürü ben taşırım
Bu küçücük odada amma büyük soğuk var
Camdan dışarı baktım
Siyah şeyler kalmamış
Kalmasın
Ve artık insanlara acımayacaksın
Dünyada ne çok taksi
Dünyayı çağır bana
Londraya gidelim
Kim asmış bu köprüyü
Nerde kaldı karpuzlar
Bu evler bize gelsin
Gelsin ama
Gelsin
Ve artık insanlara acımayacaksın

Adamın bir gözü cam
Gitti kara uzandı
Birden beyaz rus oldu
Oh olsun
Sen niye çişini söylemiyorsun
Ben altıma kaçırıyor muyum hiç
Kaçırıyorsun
Yolları satıyor çingeneler
Alalım mı
Alalım
Ve artık kendine acımayacaksın

NUHUN KIZI

Uzun sulardan tirenler kalkıyor
Islak bir istasyona iniyorum akşamları
Adım başında bir gaz'te ölüsü
Bozuk bir şemsiye gibi kapanıyor gün
Ve bir kapı açılıyor
Senin iki kanatlı kapın

Ne benim yalanlarım ne de bu haftalarca yağmur
Kimseler yıkayamaz ellerinin beyazlığını

SCOTLAND YARD'A HAVALESİ CİHETİYLE

İlkin o çocuk vardı tahtaya vur bi kere
Saat altı buçuktu «Beyaz Güvercinler» de
Babası gelenlere gazoz falan açtıkça
Havalar açmış gibi çocuk bayram ediyor
Anasına da dedim benim oğlum bu oğlan
İçerde yıkanırken öyle bir gülüyordu
Benimdi bu meyâne Thames'in ta kenarında
Kadının sırtı açık benim dedim bu kadın
Hâlâ benim kalktığım yataklarda yatıyor
Yanımdaki müşteri ayakta sallanıyor
Eğildi kulağıma okumadım dedi ben
Elimdeki kitabı yadırgamış olacak
Okutmadılar dedi ama iy' hırsız oldum
Soygun eve girdim mi kadına gider gibi
Bak dedim sır ama bu, ben de senin gibiyim
Çıktım dışarı sonra nehrin mor kâğıdına
Tuttum çocuğu yazdım kadını meyâneyi
Sabah oldu polisler hep beni arıyordu

SİVRİ ADA

Ast olan yerde üst
Üst olan yerde üs
Üs olan yerde de AS olur

OSCAR WILDE'E

Havalar önceleri hep havai maviydi
Senle yeşil Londra'nın kurumlu karanfili
Senle İskender oldu puştların en rezili
Kördoğruyu yalanın kılıcıyla kestiydi

Oscar'ın ıstakozu terliyen İseviydi
Şampanya göllerinde Celilelerle teni
Sonra sular karıştı, vadikarayla seni
Küreklere götüren tek kürekli seviydi

Parmaklıklardan gördüm gören parmaklarını
Körkütük bir masanın tahtaları üstünden
Teker teker toplarken ekmek ufaklarını

Kuşların pislediği sabahlarda ben buydum
Bir dilim ekmek buldum Tayt* yolundan geçerken
Tanrıyı bulmuş gibi öpüp başıma koydum

(*) O. W.'ın bir zamanlar oturduğu sokak.

DÖRT DÖRTLÜK

I

İki genç gibi askerden bu dağlar
El ele gelirken düşmüşler dereye
Zakkumlar çığırmasa pembeleriyle
Duyan olmayacakmış boğulduklarını

II

Baba Adasında yattım dün gece
Dalaman Bükünün açığında
Öyle bir deliksiz uyudum
Babamın kolunda yatmışçasına

III

Civciv kuşu durmuş kayanın üstüne
Suyun içinde kaya sipsivri
Ötüyor allah Cürük Dağına karşı
O öttükçe ağırıyor tanyeri

IV

Kayalardan üç ezan Dişi-Bilmez Burnu
Bıçak gibi dalıyor kendi yalnızlığına
Katırtırnakları var, bir çift de keçi
Çiftleşin ulan dedim inadınıza

GİTMEZ - AYAK

Ben bi kadın, kaçarsam, sen n'apan?
Zor bulun başka kadın!..
Benden güzel yar bulaman,
Çorbanı piş'recek,
Sökülklerini dikecek!..
Kim serecek döşeğini
Kim uv'cak kulunçlar'nı?..
Uçarsam Gökovaya,
Kalırsan sen ortada,
Bulamayın beni, n'apan?..
Gittiğim yer Cennetâbât,
Bulut melek, melek bulut...
Ben uçarsam, sen n'apan?..

Ya seni bulmazsam orda,
Ben erkeksiz, ben sensiz
Ben Cennetâbâtta n'apam?..

YENGEÇVÂRİ

Deniz öyle yakın ki korkunç kalabalığıyla
Dost yakamozları bile unutup
Koşuyorum yengeçler gibi kendime doğru
Kumun üstünde yazılarla ayak izlerim

Belki de ben ömrümde ilk defa bu gece şairim
Ne köy ne kent olurmuş yalnızlıktan öğrendim

Şimdi çiy kuşu ötse de biliyorum gayri
Poyrazın ergeç kumları dümdüz edeceğini

«Çiy kuşu bizim barometremizdir,» dedi Balıkçı Hüseyin.
«O öttü mü hava hoş demektir.»

AKDENİZ YARAŞIYOR SANA

Akdeniz yaraşıyor sana
Yıldızlar terler ya sen de terliyorsun
Aynı ıslak pırıltı burun kanatlarında
Hiç dinmiyor motorların gürültüsü
Köpekler havlıyor uzaktan
Demin bir çocuk ağladı
Fatmanım cumbadan çarşaf silkiyor yine
Ali Dumdum anasına sövüyor saatlerdir
Denizi tokmaklıyor balıkçılar
Bu sesler işte sessizliğini büyüten toprak
O senin sardunyalar gibi konuşkan
[sessizliğini

Hayatta yattık dün gece
Üstümüzde meltem
Kekik kokuyor ellerim hâlâ
Senle yatmadım sanki
Dağları dolaştım

Ben senden öğrendim deniz yazmayı
Elimden düşmüyor mavi kalem
Bir tirandil çıkar gibi sefere
Okula gidiyor öğretmenim
Ben de ardından açılıyorum
Bir poyraz çizip deftere
Bir ada var sırf ebabil
Dönüyor dönüyor başımda
Senle yaşadığım günler
Gümüş bir çevre oldu ömrüm
Değince güneşine

Neden sonra buldum o kaçakçı mağrasını
Gözlerim kamaşınca senden
Ölüm belki sularından kaçırdığım
O loş suda yıkanmaktır

Durdukça yosundan yeşil
Kulaç attıkça mavi

Ben düzde sanırdım yıkıntım
Örenim alkolik âsarım
Mutun doruğundaymışım meğer
Senle çıkınca anladım
Eski Yunan atları var hani
Yeleleri büklümlü
Gün inerken de öyle
Ağaçtan izdüşümleriyle
Yürüyor Balan Tepeleri
Yürüyor bölük bölük can
Toplu bir güzelliğe doğru

Kadınım
Yaraşıyorsun sen Akdenize

GİDİYORUZ

Çift atlı bir araba
nefesimle kurbağa
gidiyoruz
Çekmiş üstüne denizi
yatmış kasaba
Süngercisi tefecisi tuvaletçisi
Uyku diye bir pinanın içinde
açılıp
açılıp
kapanıyorlar
Belki de evde kaldığı için sevgiler
gökyüzü bir kenarda duruyor
aynalı bir çeyiz sandığı gibi
Marmaris
(Körfez değil bu gece
suya çövmüş ağaçları
bükrü kayalarıyla
hantal bişey
kocaman bir kulak
Binbirinci gecedeyiz sanki
masal bitmiş
ve öyle sessiz ki ortalık)
Sağır oldum sanıyor kendini
Derken
(Ölü dalgalar da böyle olur)
Şıp dedi kesildi sessizlik
Bir kurbağa başladı ötmeye
Karanlık yıkık bir kaleydi
sürmüş Rodos seferinden
Bir sarmaşığa tutunup
atladık üstünden duvarın
geride kaldı sabırlar
Çift atlı bir araba
nefesimle kurbağa
gidiyoruz

KAYITLI

Benim öfkem gecelerin beyidir
Kalkar bi tek çocuk ağlasa
İşte bak bu anasız yasa
Kanuni'nin değil bizimdir

Göçmen kuşlar gibi bir gülümseme
Dudadığının kıyısından gelip geçerdi
Babam dünya güzel yer derdi
Sürsün ama sürecek bu garipseme

Bayram davullarıyla doğarken gün
Bu Sırp-sındığına alışılır mı
Ömrün köhne bir güvercin damı
Hoyrat bir sese bakar ölümün

Akıl ki en incesi duyuların
Açar evrenin camını
Aptal sonra tatlı canını
Atar dibine kuyuların

Çirkinin güzele eski garezi
Kendi güzelliğini bilmediği için
Vaktiyle Çinde bir pirensesin
Kendini sevmemekmiş bütün marazı

Oysa herşey birbiriyle kayıtlı
Akdeniz zeytinler ve Datçaya
Sevilmeyen yarımada paramparça
Ağaç kuşa kuş ağaca hayıtlı

Oyun durmuş godoşu bekler
Aydın kentin kolalı yakasında
Yavuklu çağ dağların arkasında
Halk bir Anka Kuşu bekler

Düşünmek, dağların kargaşasını
Döşemektir bir petek bala
Olmuyor ki böyle şaklatmakla
Eski koşukların maşasını

Aklımın ucuna bir yıldız kondu
Koşun koşun dedim çocuklarıma
İşte bu çoban dedim aya yanaşma
Bu sözüm ay'cılara dokundu

Sokrat'a kurban kesilen horoz
Lokmaniara dağdan odun taşırdı
Horoz değil bir acayip katırdı
Katır değil Sokrat gibi bir domuz

Zikredelim önce halkın adını
Çocuğun işçinin hakkını
Alsın diye köylü toprağını
İşçi Partisine yaptırdım kaydımı.

SÜNGER DÖNÜŞÜ FİYESTA

Dikey bir deniz bu mavi ispirto şişesi
Ulan Bâki dibinde yatay

YİYİMSERLERİMİZİN İYİMSERLİĞİ

İy'etmiş Selçuklar geldiklerine
Osmanlılar da iy'etmiş
Biz de iy'ettik geldigimize
Bizden sonra gelenler de iy'edecekler geldiklerine
Gelebilirlerse tabiy
İy'edecek bişey bırakmıyca'az ki biz

DUMANIN DOĞRUSU

Kolay gelsin vapurun dumanı!
İnersin sen de bigün yeryüzüne,
Benim gibi yağmur diye...

İy' de edersin!

ARİFE TARİF

Öyle bi aş olsun ki derim...

«Biraz taş biraz hayvan biraz düş»
Ve göğe aşırdığım kuş
Denizin mor bostanından
Süngerim al soğanım
Soluğumdan açan lâle
Mutluluğa geleceğe

Yeter ki bir döşün olsun kocaman
Bu aş ve bu vurgun seksen kulaçta yenir
Ve sıkarsa tabiy toplumsal petkan

Öyle bi Aşk olsun ki derim...

ŞEYİST

Biz talebeyken şeydik
İyi arkadaştık şeylen
Biliyorsunuz şeylen şey olunmaz
Ben şeyi bitirince babam
Şey dedi Şey Partisine girdim
Zâten Şeyle evlenmiştim
Şey şeye gidelim dedi gittik
Şeysiz de olmuyor döndük
İki şeyim oldu büyüdüler
Doktor sende bir şey var diyor şimdi
Tabiy bende bir şey var: sayamadığın kadar
Kimse dokunamaz benim şeyime
Çünki ben bir şeyim
Herşey de bir şeydir ama
Ben başka bir şeyim
Ben şeyim

SEVGİLİ GENÇLİK

Öyle parçalandım ki ömrümde
Sevgiyle öfke arasında,
Sevgimi öfke vurdu
Öfkemi sevgi kaçırdı
İçim parçalandı arada

Bi de bigün baktım gökyüzüne bir bayram geçesi
Bir kestane fişeği açmış yedi rengimden
Yağıyorum çocukların üstüne

CIHAT İÇİN CAHİT

Cahit ki bu hasta düzende sağlıklı bir kanserdi
Cahit ki haksızlığa karşı üreyen höcrelerdi
Yorgun develer gibi çöktüğü Dormen
şölenlerinde bile
«Siz paranızı, ben kendi kendimi yerim,» derdi.
Cahit zâten azalarak yaşayanlardan değil
Çoğalarak ölenlerdendi

ARS GRATIA ARTIS

Aslan yine zehirlenmiş yatıyor
alkol kuyusunun başında
Yeleleri mızrak mızrak hep
kurumuş kusmuktan
Öylesine kanlanmış ki gözlerinin akları
taşların üstüne kaydı kayacak
Karnına çekiyor bidüziye ayaklarını
tırnaklarını kesmek istiyen biri var da sanki
[o istemiyor
Dört yöne birden gitmekte yüzü
gerilmeler seyirmeler...

Ama bir şiir aslanı ne de olsa
Kafasını kusmuklardan kaldırıp ikidebir
«Ars Gratia Artis» diye inliyor
Yâni «Sanat Sanat İçindir» diyor

BİR SİYASİNİN ŞİİRLERİ

GÜZEL'E

Dün gece senin küçücük elinle yalnız yattık.
Yalnız, senin küçücük elinle yalnızlık
Kandilli ilkokulu kadar kalabalık...
Zilleri çaldığında düşlerinin
Sınıfların kapıları ardına kadar açık,
Gökyüzünün, denizin, toprağın ve hayalle emeğin
Haklı sınıfları...
Belki de baskın korkusuyla, vefasız, akıntıya atılan
Kitaplar var ya, onlardan
Öğrenmiş Marx'ı gümüş balıkları
Ve belki de onun için o kadar,
O kadar aydınlık ortalık...
Sen ki çiçekleri toplamayan Güzelim,
Çiçekleri sulayan çocuk
Ve ben ki buruk ve kavruk
Bir ihtiyar adamım artık,
Öyle güzeldim ki senle, çiçeklerden çok...
Ve anladım, anladım ki bidaha:
Düşünde bile göremez işler
Düşlerin gördüğü işleri.

MARE NOSTRUM

En uzun koşuysa elbet Türkiyede de Devrim
O, onun en güzel yüz metresini koştu
En sekmez lüverin namlusundan fırlayarak...
En hızlısıydı hepimizin,
En önce göğüsledi ipi...
Acıyorsam sana anam avradım olsun,
Ama aşk olsun sana çocuk, AŞK olsun!

BİR SEN EKSİKTİN AY IŞIĞI

Bileklerimizi morartmış yeni Alman kelepçeleri,
Otobüsün kaloriferleri bozuldu Kaman'dan sonra,
Sekiz saat oluyor karbonatlı bir çay bile içemedik,
Başımızda *perensip sahibi* bir başçavuş,
Niğde üzerinden Adana Cezaevine gidiyoruz...

Bi sen eksiktin ayışığı
Gümüş bir tüy dikmek için manzaraya!

YA'U

Elektrikler söndü dün gece,
Zorbelâ toplayıp satırancın taşlarını
Mecburen yattık.

Simsiyah kediler gibi dolaşıyor koğuşta
Uyuyan dostların nefesleri.
Dolaşsınlar azıcık!

Tam ben de eve doğru açılıyordum
Şıpırdatmadan hiç kürekleri,
Yanmaz mı o tepemdeki yüz mumluk ışık!

Bir kürek mahkûmunu Boğazda sandal sefasına
Haklılar, bırakmazlar tabiî ama...
Ya'u ne güzel şeymiş meğer karanlık!

SARDUNYAYA AĞIT

İkindiyin saat beşte,
Başgardiyan Rıza başta,
Karalar bastı koğuşa
İkindiyin saat beşte.

Seyre durduk tantanayı,
Tutuklayıp sardunyayı
Attılar dipkapalıya
İkindiyin saat beşte.

Yataklık etmiş ki zaar
Suçu tevatür ve esrar,
Elbet bir kızıllığı var
İkindiyin saat beşte.

Dirlik düzenlik kurtulur,
Müdür koltuğa kurulur,
Çiçek demire vurulur
İkindiyin saat beşte.

Canların gözleri yaşta,
Aklı idamlık yoldaşta,
Yeşil ölümle dalaşta
Sabahleyin saat beşte.

PARÇA PARÇA

BİR

Yaşamak istiyorum.
Yaşamayı bu soğumuş cehennemde
Ölü bir dost gibi içim titreyerek düşünmek değil
[sade,
Yaşamayı yaşamak istiyorum.

İKİ

Bu küfür küfür değil, bu küflü rüzgâr,
Bu silsilesini siktiğiminin koridorlarına
Demirli dosyalar gibi sıralanmış kapılardan
Ayaklarımın dibine kadar sokularak
Ve sezdirmeden üflüye üfüre
Parmaklarımın uçlarını kemiren
Bu kılları ağarmış fare
Ne bilir, ne anlar ki çocuklardan haber vere!
Hem verse de ne umurum!
Ben ki müebbet muhabbete mahl ûmum,
Çocuklardan haber değil,
Çocukları güneş kokan enselerinden koklıya
[koklıya öpüp ısırmak istiyorum.

ÜÇ

Bu uzaklardan ürüyen zağarlar ki şehirdir
Üleşemiyorlar zaar *gece* denen kemiği,
Derken o bet sesli avcı, Ezân-ı Muhammedî
Önüne katıyor onca yeziti...
Allah ekberdir! Allah eksperdir!
Lâkin inliyor yine uykusunda Mahir
Ve hep böyle demeç verircesine sayıklayan
Şerifoğlu
O Allahlığını bilsin, diyor, *ben kulluğumu!*
Velhâsıl:
Bu her gece uykusunda bağırıp çağıran, ağlayan,
gülen, konuşan, isyan eden, yalvaran, küfreden,
diş gıcırdatan Âdem Babalar arasında,
Bu damsız damda,
Bu Havvasız havada
«Saf Şair» olamıyor adam,
Sökmüyor sırf şiirsel yorum.
Hani
Ben artık şarkı dinlemek değil, şarkı söylemek
[istiyorum, diyor ya Nâzım.
Ben de artık şiir düzmek değil, şiiri düzmek istiyorum

DÖRT

Sen değildin görüş günü telörgüden görünen,
Boncuklarla işlediğim suretindi o senin;
Gölgenin güneşe nisbeti, leylim...
Hem seni ben, seni görmekle görmüş değilim,
Görmedikçe gözlerinin gördüklerini tekmil:
  Sabahları çarşıya giderken, örneğin,
  Gece dışarda kalmış, üşümüş, tüyleri ıslak bir [kedi gibi
  Nasıl ayaklarına sürtünüyor komşu arsadaki yeşil
  Ve tam köşeyi dönerken, ıhlamurların orda
  Eteklerini beline sokmuş --Vallâhi-billâhi ha!--
  Nası' tıpkı Esmâ'nım gibi çamaşır yıkıyor sahil!..
Görmedikçe gördüğün bu mucizeleri,
Görmedikçe senin gözlerinle evreni,
Göremiyorum ki dünya gözüyle seni...
Hem ben sana bişey söyleyim mi yavrum,
Ben aslında seni görmek filân değil,
Düpedüz Seni istiyorum!

BEŞ

Bunlar ki hıyaneti battaniyeden yatan
Ve yataklarının tiftiği muntazaman mütehassıs
[hallaçlar tarafından atılan,
O düşleri azgın şakilerin yorgun yorganları,
Alları ve dallarıyla bit-tamam serilmişler güneşe,
Betonların üzerinde melûl-mahzun bir neş'e...
Bunlar ki yorgan yüzlerinin düzüne inmiş dağ lâleleri,
Bunlar ki silâhtan tecridedilmiş yaban sünbülleri,
Bunlar ki zararsız hale getirilmiş bir bölük menevşe
Ve şuncağızlar Sinan'ın papatyaları işte!..
Anılar ki önlerinden her geçişte
Islanmış mayıs böcekleri gibi üzerlerinde
Acem acem geziniyor gözlerim...
Ama kader diye bir bok varsa eğer,
Keder değil elbet benim kaderim,
Ve anılar ki madem anasıdır yaşanacak delikanlı
[anların,
Bugün bu anıt-kuburda kokuşsam da yarın
Çiçek Dağlarında seyirtecek seyrim,
Değil mi ki burnumda tüten toprak kokusudur
[Devrim!

ALTI

Yaşamayı yaşamak istiyorum, demiştim,
Neylersin ki bu damda bu dem
Ayaklarımla uyaklarımda zincir,
Böyle topal koşmalarla geçiyor günlerim,
Oysa --medhetmek gibi olmasın kendimi ama--
Yaşamım benim en güzel şiirim.

MESEL

Onlar ki suda balık...
N. H.

Dün gece İsayı gördüm seyrimde,
Sağken de böyleydi, bir yarı ölü,
Hayâlen duruyor sal üzerinde...
Su desen su değil, Celile Gölü,
Asılmışlar gibi boynunda haçı,
Sal yalpaladıkça o da sallanır.
Karşıda bir alay berduş balıkçı
Haça dalıp dalıp da dalgalanır.

Mâlum ya peygamberlik'de bir meslek,
Onun da bir fenni, marifeti var.
İlk fırsat, malını öne sürecek
Ki talep çoğalsın, gelişsin pazar.
İsanın fenni ne? Mucize elbet!
Hatırlar İncili bilenleriniz:
Zekeriyle balık tuttuydu hazret,
İman kuvvetine bakın hele siz!

Düşüme girince, dedim ki: *Yoksa*
Meydan mı okuy'cak yine Doğaya?..
Sahiden de çözüp uçkuru İsa
Sarkıtıvermez mi kamışı suya!
Bekleye bekleye hal olduk tabiy...
E, değerdi ama böyle olaya...
Çıka çıka sudan ne çıksa iyi?
Soğuktan morarmış bir kuru bamya!

İnce saz başladı o zaman işte!
Ters bir nota verdi Tanrı Elçisi:
Zaptiyelerdeydi en büyük hatâ!
Denize dökünce Marx'ı, Engels'i,
Kitaplardan geçti balıklara da
Diyalektik Materyalizm illetl!...
Ne mucize, ne ağ, ne de tırata,
Yutmuyorlar artık! diye diretti.

Sonra Kumkapıdan çıktı asfalta,
Resmî bir taksiye atlayıp gitti.

O GAMLI ŞOVALYEYE

Upuzun bir Don var ya Servantes'ten müdevver,
Ben o yellim-yellimin kahve değirmeniyim.
Yoksulluklar, savaşlar, tutsaklıklar, sürgünler,
Rozinant'ın kıçında yıllardır seferîyim.

Varsın bu pirinç beden ve bu inançlı keşiş
Dağ bayır dolaşırken hasret gitsin kahveye!
Vurdukça güneş kursu nakışlarıma güneş,
Sevinçler öğütürüm o gamlı Şovalyeye.

KAKTÜSLER Kİ...

Kaktüsler ki o azman çöl bitkileri...
Marmaristen bildiğimiz sabırların kat kat büyükleri..
Bitkiden çok, tükenip bittiği yerde yeşilin
Dikili taşlardır onlar rahmetli yağmur için...
Yakılan ağıtlardan zaar kararmış böyle bâzısı,
Okunmuyor ki şeytan örümceklerinden üstündeki
[diken yazısı;
Yoksa nasıl ateş püskürüyorlardır kimbilir o ateş
[püsküren güneşe,
Ve cızz ediyordur içleri, düşlerine bir bulut düşse...
Bir kurtuluş söylentisidir sanki, bekleşirler akşam
[serinliğini
Salmak için toprağın derinlerine özlemlerinin son
[köstebeğini...
Kutlu olsun onlara ki o gece, suya erer ayakları,
[kökleri,
Mevlût gibi bir sevince donanır o kademsiz ve kısır
[firenk inciri...
Bir top ışık patlar dikenlerin arasından, bir arayıcı
[fişeği,
Aydınlatır karanlık kum saatlerini o mutsuz bitkinin
[o umutlu çiçeği...
Bu kızmış taşlar, demirler ve dikenli teller arasında,
[sevgilim,
Böylesine bir umut çiçeği çorak gözlerimde açan
[hayalin.

HAYATTA BEN EN ÇOK BABAMI SEVDİM

Hayatta ben en çok babamı sevdim.
Karaçalılar gibi yardanbitme bir çocuk
Çarpı bacaklarıyla --ha düştü, ha düşecek--
Nasıl koşarsa ardından bir devin,
O çapkın babamı ben öyle sevdim.

Bilmezdi ki oturduğumuz semti,
Geldi mi de gidici --hep, hepp acele işi!--
Çağın en güzel gözlü maarif müfettişi.
Atlastan bakardım nereye gitti,
Öyle öyle ezber ettim gurbeti.

Sevinçten uçardım hasta oldum mu,
40'ı geçerse ateş, çağ'rırlar İstanbula,
Bi helâllaşmak ister elbet, diğ'mi, oğluyla!
Tifoyken başardım bu aşk oy'nunu,
Ohh dedim, göğsüne gömdüm burnumu.

En son teftişine çıkana değin
Koştururken ardından o uçmaktaki devin,
Daha başka tür aşklar, geniş sevdalar için
Açıldı nefesim, fikrim, canevim.
Hayatta ben en çok babamı sevdim.

Nerdeyse ışığa inanmaz olacaktık,
Öyle hızla büyüyordu içimizdeki karanlık...

Kalamışta,
Öğlen sıcağında
Heykeltraş Kuzgun'la beraber
Damarları varisli ve mermer bir masanın başında
Yeni kesilmiş iki sığır kulağı gibi otururken,
(Bu Kuzgun'un susması demek değil ya hoş,
O ara MİT'olojik işkence usulleri hazretin en büyük
merakı.)
Buz gibi biliyordum
Ne kadar su koysan üstüne, boş,
Ağarmayacaktı önümüzdeki nâmıssız rakı...
Yandaki sokaktan mayolu gençler geçiyor,
Gözlerinde fosfor, bacaklarında 4000 kalorilik gurur,
Geçiyorlar *Rüzgâr Gibi Geçti* kızlarıyla;
Mutluluk omuzlarına atıverdikleri o yumuşacık
havlu...
Düzenleri düzenlerine mübarek olsun!
Ben burda öbür Gençliği ihtiyarlıyorum.
O,
Daireden daireye,
Apartımandan apartımana
En enli arz dairesinden en boylu tul dairesine
taşınırmışçasına.
Güneş bombalarını,
Yıldız kitaplarını
Ve kurşundan ağır, kurşundan vahim yüreklerini
Gık demeden taşıyan
O Sevgi ve Öfke Hamallarını
Kendi ecel terlerimle terliyorum
Damarları varisli ve mermer bir masanın başında...

Kargaların şânındanmış,
--Biri söyledi, ama kim?--
Yezitler gagalarına geçirdikleri kemikleri
Kırıp iliklerini sömürmek için
Yükselip yükselip taa yukarlardan
Tak diye bırakırmış damların üzerine
Garson öğlen ajansını açtığı zaman,
Çatırtısı geliyordu kaval kemiklerimin
Bitişikteki Rum kilisesinin arduvazlarından...

Garson, dedim, *bana biraz sabır ver!*
Allahtan istiyeceğinizi benden istiyorsunuz, paşam,
[dedi.
Öyleyse bir allah ver! dedim,
Gitti, bi daha da gelmedi...

Yalnız kalmanın akılları bunlar!..
-- *Nasıl da hırtça bölündük birader!*
Herifler satırı indirince,
Sakatatçı dükkânına döndük,
Ciğerler, kelleler, işkembeler...--
Gözümün ucuyla bakıyorum,
O tenhalar kahramanı mistik serçe
Tabağın dibinde kalmış kurtlu kirazları didikliyor,
Yanaşmış gizlice...
Yalnızlığın ufunetleri bunlar!..
-- *Ama geçer, geçer hepsi,*
Yakında hapse girince...
Gerçi... gerçi...--

Önce güneş tutuldu sandım.
Önümüzdeki turistik ve polikrom resim
Resmen Araba döndü birden,
Kayboldu deniz, o mavi yekçeşim,
Kayboldu vapur iskelesi (Mimar Kemal'den),
Kayboldu çilekler kadar çilli çocukların
Sevinçler çalan çıngırakları,
Ayvalıklı ablalarının ayva tüyü baldırları keza;
Kayboldu o Bodrum Yapısından dönme tırandil
(Seksen *horse*'luk motoruyla kafa sikiyordu hâza!),
Kayboldu, ama pek de görünmüyordu zâten karşıki
[sahil...
Sahi, nerden çıktı, kuzum, bu karartı?..
Güneş lekesi olmasın sakın?..
Aaa! At bu! At!
Tamam! Şu çınarın dibinde duran yük arabasının atı!
Hiç ummazsın, diğ'mi, gündüzü geceye kattı kerata!
O metre karesi 1000 liralık manzarayı bi kalemde
[sildi attı!
Şimdi de suyun üstüne yürüyor!
Suyu boğacak gibi!
Tühallah! Ayağı tökezlendi galiba!
Kulaklarının dikine dek suya battı!
Bak! Bak! Toparladı kendini!
Fırladı, ayağa kalktı!
Heyt be!
Bi silkindi,
Öyle bi silkindi ki
O kötü, o karadonlu yük atı,
O güzellik uykularını kaçıran karartı
Işık olsun! falan diye buyruk etmeden,
Sırf değişe, değiştire, değişe
Yelelerle eytişen yelesinden
Ve sularla birleşen terinden
Ve tümünü birden verip güneşe
Yepyeni bir aydınlık yarattı,
Ve siyah sahtiyanlar kuşanmış bedeninden

Öyle bi yıldız dumanı ağarıp ağdı ki göğe,
Saman Yolunda sanıp kendini
Şaha kalktı hergele...
Mürekkep balıklarında, dedim, *daha da belirgin bu...*
-- Sözde sıkı duracaktım elime, dilime ve Bilime! --
Daha da açık, dedim, *mürekkep balıklarında*
Bu Akla Kara, Aydınlıkla Karanlık
Ve Yaşamla Ölüm arasındaki çelişme ve birleşme...
Ve devam ettim, parayla değil ya ukalâlık! - - -
Bu düşmanlarına ve düşmanlarının dostu ışıklara
[karşı
Kursağındaki karadan, o acıdan, ağudan
Gayrı savı ve savunması olmayan
Bu kendi mürekkebini yalamış yaratık
Yaşamın son emrine sıra geldiği zaman,
Bizceleyin tükenen höcreleriyle tükenip gideceğine,
Milyonla büklümünden bir bir bölüne bölüne
Çırağ eylermiş milyonla yavruyu deniz yüzüne,
Ve başladı mıydı Doğumla Ölümün o ölmez düğünü,
Bir ışık duvağı içinde mürekkep balığı
Yaşarmış son gürlüğünü...
Kuzgun'la böyle bilimselleşirken orda, bir kığıştıdır
[koptu.
Bizim Düldül araba diye
Koşulmuş bütün kumsalın önüne,
Zangırdatarak köşklerin camlarını, çerçevelerini
Ve ateşi ilk keşfedercesine
Nallarının kıvılcımından
Geçti - - Enver Hoca'ya emsal - -
Yandaki arnavut kaldırımından...
Söz, dedim o anda kendi kendime,
Karanfili sıkıp yazacağım bunu ben,
O güneşe karşı silkinen atın tarzı
Ve mürekkep balıklarının mürekkebiyle
Yazacağım yaşadığımız bu korkunç-güzel yazı,
İster dışarda olayım, ister hapiste...

Sözümü tuttum, yazıyorum işte!

AKTAŞ-REYHANLI HATAY

Yahya Kanbolat'a

Aktaş-Reyhanlı Hatay,
Aklığı pamuk, taşlığı buğday...
Son Seçimlerde oldu aynen
Bu anlatacağım olay:

Mertlik, dürüstlük ve güven,
Yâni Cumhuriyetçi Dotç Partisinden
Sekiz silindirli bir aday
Teşrif etmiş il merkezinden

Ve dağıtılmak üzre köylüye
Yirmi bin küsur kaimeyi
Toslamış muhtara elden
Oylarını boynuzlasınlar diye.

O gitmiş, bir başka centilmen,
Gene Mertlik ve Dürüstlük Partisinden,
Arkadaşına kazık, basmış onbini
Mebus çıkmak için Haçlılar listesinden.

Zor etmişler 14 Ekimi,
İlle de kurtaracaklar Türk Milletini!..
Bi de yetişmişler ki er meydanına,
Aktaşlılar çoktan bitirmişler seçimi!

Can havliyle sandığa saldırınca,
Çıka çıka iki oy çıkmış Dotç'a.
Onbeş bine gelmiş demek oyun beheri!..
Ve yaldızlı boynuzları otuz bin parça,

İl merkezine dönerlerken gerisin geri,
Oflayıp pofladıktan sonra, adaylardan biri
Ah, monşer demiş, *bu köylü kısmında*
Ne mertlik, ne dürüstlük, ne de güven kaldı gayri!..

Köylüler herzamanki gibi geçim dâvasında,
Toplanıp topal muhtarın başkanlığında,
O otuz binle helâlinden bir çeşme yaptırmaya
Bi güzel karar vermişler aralarında.

SABAH GAMI

Güneş *DO*dur, beşte doğar,
Vurur, vurur demirlere;
Kapı açıldığında en son,
Dellenir bir uzun *RE*...
Hep *FA* diye biliriz a,
Aslında *Mİ*dir fare;
Çaktırmadan, *Es* vermeden
*Si*mavlı kedilere,
Bir kahvaltı edişi var
Işığı kemire kemire!..
LÂ müebbet bir mahkûm.
Lâterna çalar vire.
*SOL*un haliyse malûm.
Şeytan aldatmak üzre.

RESMİ BİR RESİM

Tankın tepesinde bir Yunan zâbiti,
Başında miğfer,
Sırtında bir montgomeri,
Faşizm adına çekmiş lüveri...

HÜRRİYET gazetesinin 21 Kasım, 1973 günlü sayısında çıktı bu resim Telefotoyla yollandığı için de epiy silikti.

İşte o resimdeki Yunan zâbiti
- - Telsizle aldığı Amerikanca bir sipariş üzerine - -
Doğrultmuş makinesini,
Vuruyor resmen,
Hem de özene bezene,
Damatlık fotoğraflarını çekercesine,
Teknik Üniversite öğrencisi
Hristo ile Hüseyin'i.

İSPANYA BAŞBAKANINI ÖLDÜRENLERİN KİMLİKLERİ AÇIKLANDI

---JOSE IGNACIO ABEITOS GOMEZA,
Takma adı Marquin. 23 yaşında,
öğrenci. Quernacalı.
---JOSE MIGUEL BENARES ORDANANA.
Takma adı Argala. 24 yaşında, öğrenci.
Arrigorragalı.
---PEDRO IGNACIO PEREZ BEDTEGUL.
Takma adı Marga. 22 yaşında, öğrenci.
Virtorialı.
---JAVIER MARIA LARRESTEGUL.
Takma adı Atzulo. 27 yaşında, öğrenci.
Bilbaolu.
---JOSE ANTORIO URRUTIOCECHES
BENCOECHES.
Takma adı *Nazım*. 25 yaşında, öğrenci.
Mirravellesli.
---JUAN BALTISTA BIZAGUIRRE SANTIESTABAN.
Takma adı Zigor. 25 yaşında, işçi.
Hernanili.

24 Aralık, 1973

SOYUT ŞİİRE SAVUNMA

Bi sen misin, başka tazı yok mu yâni kocayan,
Dalmışım gözlerinle bituhaf, tuz göllerine!..
O yavşanlar arasında yarıştığın tavşandan
Bir bok da olsa kalan, bileceksin kadrini!

Bi sen misin, başka ozan yok mu yâni kab'zolan!
Uvunup duracağına, soyut şiir yaz be adam!

DARWIN ÜZRE

Devrimcilik gibi Şairlik de
İnen darbeyi duyabilmektir.
Kaslarının liflerinde,
İster copların darbesi olsun,
İster bilincin...
Gelerek, binbir işkenceden
-- İnsanlık gibi tıpkı --
Çığlıklarla türeyen Devrimci Şiir
Giderek, sömürüye ve zulme
Karşı akımıdır Sevincin...
Hani Gayret Tepe'den
Verilip verilip de
Dal bedenlerimize elektrik,
Tam tükendiğini sandığımız yerde direncin,
En çelimsiz kızımızda bile baş veren
O silkiniş var ya,
O türkü, o öfke, o erkeklik
Kıvılcımlarla üreyip güçlenecek,
Güçlenecek yarın bamtellerimizde,
Güçlenecek,
Güççlenecek,
Güççlenecek...
Ve de birden tepti miydi geriye,
Tepti miydi o yüklü yürek
Gözüne, yuvasına, kaynağına zulmün,
Bir gökgürültüsüdür, bir şimşek,
Bir sevinçtir akıp gidecek
Şebeklerin sigortası atıncaya dek!..

İşte böyle bir şiir bizim yazmak istediğimiz...

MÜDDETNÂME

Hayır habermiş meğer, ağrıdan
kopar gibi oluşu eklemlerimin,
Aylar var ki ağırdan ağırdan
bir değişim geçirmekteymişim...
Masalları bi ansıyın hele,
cazılı bir süreçtir her mucize,
Dövme bir güldür ki, iğnelerle
cazır cazır işlenir tenlerimize,
Vak't erişip lâkin açtı mıydı da
bilincimizde alyuvarlı resmi,
Şıp diye erdim sanırsın murada
unutup bütün çektiklerini...
Hem ne varsa halklar tarafından
yaradılmış, yâni halkedilmiş,
Ve ne getirdiysek Dağın Kafından
aşk, dil, bilim, çağdaş teknik ve uğraş,
Hepsi de kan, döl ve ter dökerek
hakedilmiş mucizelerdir...
Eskiden kötrüm bir ozandı bu gerçek,
onu yürüten şimdi bu dizelerdir...

Hayır habermiş meğer, ağrıdan
kopar gibi oluşu eklemlerimin,
Aylar var ki ağırdan ağırdan
bir değişim geçirmekteymişim...
İçindeki duvarları yık yeter ki,
dıştakiler kolay! diyordu Gorki,
İçerdeki adamın içindeki
çekiye gelirmiş gibi sanki!..
Baksana, içeri ilk düştüğümde
başıma üşüşen malta taşları,
Ve aşarken duvarı, firar düşünde
yakalandığı için arkadaşları,
Voltamı kesip hırsından üstüme
kir-kan işeyen o kirpi güneş
--Değmez döşünde büyüttüğüne!--

çoktan gününü bitirip gitmiş.
Kaldı ki o esrarkeş ve serkeş
sardunyanın encâmını da gördün,
Sabah safası sayılmaz be kardeş
mor picamalarla Sinoba sürgün!..
Yattıkça hapis denen bu uzun,
bu kapalı, bu karanlık şiiri,
--Koyver, dışarda maneje dursun
nazmın Nâzım olmayan süvarileri!--
Anladım, mahkûma Köroğlu değil,
Kör Veysel ayağı daha uygun,
O yüzden de ayaklarımla değil,
parmak uçlarımla yola koyuldum...
Duvarlar devreden örümceklerim
söktükçe bu taşbasması metni,
--Sırf yaşama şevkiyle Kelebek'lerin
sökmez bu, demek istiyorum yâni!--
Ve yavaş yavaş düştükçe bu kale,
bu allahın-cezası cezaevi,
«Hayvan ve Gardiyan» öyküleriyle
bu dört başı zincirli mesnevi,
Beddualar bitip dile geldikçe
bent bent, fasıl fasıl ve çığlık çığlık,
Bir kaynaşma olur işten içe,
eller arasında başlar yakınlık.
--Meselâ, Recep Ustayla şu anda
gülüşüyoruz ranzadan ranzaya,
Demek ki bu leş gibi kokan koğuş da
dahil bu değiştireceğimiz dünyaya!--
Bitişikte bereket ki kaynıyor
fasulyelerle nohutlar mışıl mışıl!
Seni azı düşleri iyiye yor,
bu aş pişecek daha bi fasıl!..
O en gümrah demlerini bile
sıfıra vurdursalar da ne gam!
El değil ki Antepli bir hergele
copla uykularına giren Bayram!..

Pis pis sırıttıkça sıvanın altından,
--ister gül, ister güldür güldür ağla!--
Taşucu'ndaki güneş saltanatından
derlenmişti, düşün, bu kötü tuğla!..
Bir kuş ki gelip parmaklığa konmuş,
ne bilsin neye iy'dir o demir!
Bilse konar mıydı o parmaklığa kuş,
bilse neden böyle eğri o demir!..
Çıktım ki bizim bölüğün damına,
hayret, bütün kiremitleri tamam!
Bi fiske vurdum *DAM*ın anlamına,
bi tek kiremit kalmadı sağlam!..
Eski bir tavlaydı Toptaşı ama
hapis oynardık bari aylığına;
Modeli New Jersey'den aşırılma
Adanadaki bu modern barhana
Türkçe sözlerden hep, bile bile
yanlış kurulmuş bir cümle yapısı;
Hem sade bu değil ki, bu bilcümle
yanlış arasında bir cümle-kapısı...
Bir Kel Fatma gibi kaba kâğıttan
İnfazda kabarırken ceza müddetim,
Yaşlara yelkenli saldım ağıttan
Deniz'e dek gider diye niyetim...
Hayır habermiş meğer, ağrıdan
kopar gibi oluşu eklemlerimin,
Aylar var ki ağırdan ağırdan
bir değişim geçirmekteymişim...
El bebeler, gül bebeler bir süre
kendi elleri değilmişçesine
Işığa doğru çevire çevire
ve hayretle bakarak ellerine,
--Gücünü tüm bu işe verdiği için,
çözüp en gücünü bilmecelerin--
Nasıl sezerse öyle için için
o tozpembe uçuşlu serçelerin
Kendi om'zundan kanatlandığını;

yeniden yeni-doğmuş gibi ben de
--Unutup Tecritde soyutlandığımı--
gözü yaşlı bir duvarın dibinde
Alırken sağır kapının ahını
gülücükler açan bir maymuncukla,
--Az mı kestik Gart Şükrü'nün iflâhını,
Can'dı adı, yankesici çocukla!--
Ve kazırken sonra kanıra kanıra
göğsüme yönelmiş namlunun yivini,
Kurşun döktüm olmalı ki kâzâra,
canevimde duydum cezaevini!..
--Ölüm çözüm değil bu muammaya!--
Tezelden erişti sağlık haberim,
Bi baktım, başladı Canlaşmaya
kafes kafes, telörgülü gözlerim.
Ağlarda bir yıldız göründü ilkin,
dert oldu içime, ne kadar yalnız!
Rastladım sonra çişe giderken,
aynı kurrânın eratıymışız!
Bu höcre de kirvem, kankardeşim dünden,
yaşasın içinde gebermişliğim!
Ben gayrı bu plâzmalarda yüzen
aydınlıklar yüklü bir çekirdeğim!..
Sonunda ol kalenin bedenleri
bedenimle öyle bir oldu ki benim,
Bundan böyle zulmü bendedenleri
sıkıysa kalebend etsin yönetim!..
Gerçi onlar da işin farkındalar ya!
Boşuna değil elbet bu «Af» bolluğu!..
Ilgar eyledi bir dev kaplumbağa,
kursağında daim tutsak olmuşluğu.
Sırtındaki kambur değil, zindanı,
duvar, demir, pranga ve bukağı.
Sırtlamış cellâdı, Rıza gardiyanı,
sırtlamış «müebbet» sanılan bir çağı,
Yürüyor, yürüyor bir dev kaplumbağa,
--dev bir ekmek ki kızarmış kabuğu--

Ağır ağır yürüyor aydınlığa,
yürüyor Özgür Bir İnsanlığa doğru.
Duymadık demeyin, dışardakiler,
büsbütün bir millet oldu sayımız!
Sözüm size, ey Başı-dardakiler,
sizin de *Kurtuluş Olsun Çayınız!*

13 Şubat, 1974

Müddetnâme: Hükmü kesinleşen mahkûmlara cezalarının süresini ve ne zaman biteceğini bildirmek üzre İdarece verilen belge.
İnfaz: Cezaevlerinde resmî işlemlerin yürütüldüğü ve dosyaların saklandığı büro.
Kurtuluş Olsun Çayınız: Mahkûmların aralarında çay alıp verirken kullandıkları bir deyim.
Tecrit: Mahkûmun disiplin cezasına çarptırıldığında tekbaşına kapatıldığı höcre.

TÂBİR İÇİN BİR RÜYA

Hiç mi sabah görmedik yâni!
Böyle yeşil gökyüzü mü olurmuş!
O karpuzu hangi dürzü astı oraya?..
Vur bıçağı, bakma yaşın gözüne!
Çal bıçağı parmaklıklar arasından
Ki yarılsın çil-çubuklu kabuğu
Çatırdaya çatırdaya!..
Vur pençe-i Alî'den şemşir aşkına!
Vur ki çıksın,
Çıksın gayrı ortaya
Kuyu-yeşil hapislere sığmayan,
Kan-dâvalı,
Delikanlı
Kızılbaş!..

LORCA'YA SAYGISIZLIK

Su kadar çıplaktı Kadın
Ve akar gibiydi ak yatağında;
Karnının düşlerinde yüzen
O eflâtun nilüferi saymazsan,
Belki sudan da saydam...
Lâkin Lorca'nın runu değil be kardeşim,
Lorca'nın ruhu değil ki
Bu zilhayalin başını bekleyen Ozan...
Adana zindanında,
Adana zindanında
Yandım,
Yandım,
Yanarım aman...
Adana zindanında,
Adana zindanında
Al itfaiyesiyle dilinin
Kendi yangın kulesini yalayan
Kara bir boğadır Zaman

LAZARUS
RUS DEĞİL,
LÂZDI

Çalpara çalmıyor diye aç ayı,
Islav belleme sakın Acıyı!
Çapulanla dinle Lâz damarındaki
O ağzı çarpuk darbukacıyı!
Tepeden tepeye uyy yandu ateşler!
Hamsi celiyimuş!.. Er eriştu haber...

Zindan da ne ki! Bir ay karanlığı,
Karakoncolosun sütanalığı,
Ve Ashâb-ı Kehf'in zıbardığı o
Mağaraya emsal bir dölyatağı!..
Ne havliysun, Kitmir? diye uyanmış Mernuş.
Sen ağlamiysun da, cüliysun'len puşt!..

Bu çakır sulardan kanıyan kuyu,
Bu çevrisine düştüğün gayyâ
Aslında gökyüzüne çevrilmiş bir namludur
Azaplarla günaydınlar apartmaya.
Doğrulttum çiftemu da pakti pa'a karşiden,
Vuruldum pir cerene pir çift cözyaşı ilen,

Çanına tak der diye çoook bekler o takalar!..
Keten göynekleriyle seyirttikçe dalgalar
Dik-ağaç-dörtgeni etrafında Anadolunun,
Bu hamsi denizinde senin de bi tuzun var!..
Canine tak mi dedu, ne tekliysun be taka?
Ölü sözün pen açtum caninu yaka yaka!..

Lazarus: Hazret-i İsa'nın ölüden dirilttiği fıkara.
Çapula: Lâz pabucu.
* Doğu Karadenizde hamsi akını haberi kıyı boyunca tepeden tepeye yakılan çoban ateşleriyle yayılırmış eskiden.
Karakoncolos: Umacı.

Ashâb-ı Kehf: Roma İmparatoru Decius zamanında 249-251) Hıristiyanlara karşı uygulanan zulümden kaçmak üzre, Tarsus, ya da Efes'te bir mağaraya sığınıp 300 yıl uyuyan yedi genç... *Mernuş* bunlardan biri, *Kıtmir* ise köpekleri. İlk uyanan Mernuş ekmek almak için çarşıya indikte, satıcıya verdiği sikkenin çoktan yürürlükten kalkmış bir para olduğunun göze batması üzerine ardına düşenler gizlendikleri mağarayı bastıkları zaman, içerde yedi kuş yavrusundan başka bişey bulamamışlar.

SABAHATTİN EMMİ İÇİN

Akşamüstü
Beş buçuk altı sularında
Arabam kırılmış, yatıyordum betonda
Çekirdek yiyerek efkârımdan,
Dalmışım mavinin avarasına...
Bir uçurtma çıkıverdi.
Bir uçurtma... aman! aman!...
Avlu duvarlarının telli objektifine
Salına salına onur verdi...
Mahkemeye son anda yetişmiş,
Yine de telâşsız
Ve alabildiğine ciddî
Bir görgü tanığı gibi...
Ve çayırların, çocukların, gelinciklerin
Dünyada hâlâ var olduğuna dair
Yeminli (yâni üç kez kuyruk attırarak)
Ve de allı yeşilli
İfâdesini verip
Yine geldiği gibi salına salına
Ve alabildiğine ciddî,
Avlu duvarlarının telli objektifinden
Çıkıp gitti...

Arabanın atları deh deh aman da!..
Uçurtmanın aşkına ayağa kalktığımda
Sabahattin Emmi'nin öldüğü geldi aklıma,
Bir volta da onun için attım, sonra bir volta daha...
Arabamın atları tıkıtak tıkıtak betonda...

DAMDAN DAMLAYA DAMLAYA GÖL OLMAZ YA

BİR

Bi sağ yanıma yattım, geçti beş yıl.
Bi de soluma yattım, etti mi on!
Hadi kalk, dediler, *bitti bu fasıl!..*
Hay allah kahretsin, uyanamıyom!

10 Nisan, 1973

İKİ

Yarın pazar, sokağa çıkma yasağı var,
Seçim kütüklerini dolduracaklarmış...
Kıyamet kopmaz a,
Yarın da sokağa çıkmayıveririz, canım!

ÜÇ

Biliyor dostlar benim volta atmaktan hazetmediğimi,
Matrak olsun diye çağırıyorlar yanlarına;
Başımla *Aah* deyince ben, gülüşüyorlar.
Sonra bir Veysel Karânî edâsıyla
Yeniden düzülüyorlar yola,
O helâyla orta-kantin arasındaki tam yirmi iki buçuk [adımlık kervan yoluna
Ben de kemal-i tâzimle su döküyorum arkalarından.

Dışarda da biraz böyleydi zâten,
Aptestten çok namaz kılardı bizim ihvan...

DÖRT

Koridor üzerindeki pencerelerden birinin içine
[tünemiş,
Onikinci koğuşun avlusunda voleybol oynayanları
[seyrediyorum:
Köylüler top değil, toprak keseğiymiş gibi nereye
[rastgelirse savuruyorlardı topu,
Çaycı da kırmızı camdan çiçekleriyle ürkek bir tavşan
[gibi seyirtiyordu...
Biri seslendi birden,
Baktım, ağır makinistlerden Hacı Avcı.
Aklım kesti, dedi, *yatarsın sen bu cezayı!*
Nerden icabetti bu lâf pek anlayamadım ya,
Oturduğum yerde şöyle bi doğruldum;
Yaşar Kemal işitmesin, ama
Nobel kazanmış kadar oldum.

BEŞ

Af bir âtıfettir,
Şartı bunun nedamettir,
Nedamet de hiyanettir,
Hiyanet de fazilettir,
Fazileti Faşizmin...
Hiiiç merak etme,
Bunlar eveleye geveleye böyle,
Eninde sonunda «Af»fı verecekler bize.
Amaaaa
Biz onları,
Biz onları affetmeyeceğiz, azizim...

Nisan, 1973

ağır makinist: ağır cezalı mahkûm

ALTI

Geçen gün, görüşe gelenlerin isimleri okunurken
[hoparlörde,
Otobüs terminalleri düştü aklıma;
Aynı çatlak ses, aynı nalça ağız:
Adanadan İstanbul istikametinde gitmekte olan
Gazanfer Bilge Turizm Otobüsü yolcuları,
otobüsünüz hareket etmek üzredir...
A, baktım, şaka-maka derken, daldırıp gidiyorum
[İstanbul istikametine!.
Tıp! Tıh! Tıh! Tıh! Tıh!
Sıçmışım ben böyle 1930 modeli ranzayla çıkılan
[İstanbul seyahatinin içine!

YEDİ

Gazeteci bağırıyor:
Af vaar, afyon vaaar!..

SEKİZ

Bugün Ondokuz Mayıs,
Mayısın ondokuzu!
Sen ey Türk ülkemizin geleceği,
Ulusumuzun gözbebeği,
Sen ey demirparmaklıklarda barfiks yapan,
Ranzalarda parende atan
Sportmen ve kahraman Türk Gençliği,
Önünde senin bütün Kilit-bahirler açık,
Ama herzaman Samsun'a çıkılmaz a,
Bu sabah da avluda volta atmağa çık!

DOKUZ

Mahkemeden döndüler.
İddianâmeyi okumuştu savcı,
Yüz-altmış-sekiz'den mahkûmiyetlerini istiyordu...
T.C.K.'yı buldular:
Her kim 125, 131, 146, 147, 149 ve 156 ıncı maddelerde yazılı cürümleri işlemek için silâhlı cemiyet ve çete teşkil eder yahut böyle bir cemiyet ve çetede âmirliği ve kumandayı ve hususî bir vazifeyi haiz olursa, on seneden aşağı olmamak üzre, ağır hapis cezasına mahkûm olur. Cemiyet ve çetenin sair efradı beş seneden on seneye kadar ağır hapisle cezalandırılır diyordu 168 inci madde.

ÖLDÜLER, DİRİLDİLER ÖLDÜLER...

Derken en küçükleri,
Sahir,
--Onsekizinde ya var, ya yoktu--
İşe bak, dedi,
İlkokulda da benim numaram yüz altmış sekizdi!

Hepbir ağızdan GÜLDÜLER...

ON

Dışardan gelen haberler berbat:
Bir yandan pahalanırken hayat,
--Fiyatlar FİAT, ücretler PERMEŞAT!--
Bir yandan da ucuzluyor memat,
Bir imzaya bakıyormuş kontur-gerilla ile üç aylık
[kontrat!..

Görüşe bir hanım geldi geçen gün,
Teselli için söylemiyorum, vallahi, dedi,
Dışarıya göre, emin olun, sizin burası saltanat!
Meselâ, hiç imkân var mı, efendim, şu çayı...
Telörgüden süzülen ışığa tuttu bardağı,
Dışarda...
Dayanamadık artık, bastık kahkahayı.
Canım, biliyoruz, diye üsteledi,
Biliyoruz, içerde de vaziyet bombok!
Bombok ama,
Hiçdeğilse içerde içeri düşme tehlikesi yok!
Düşündük sonra arkadaşlarla,
Ziyaretçi hanım haklı çok...

ONBİR

Ben utangaç tabiatlı bir adamım,
Küçük kızım Su'ya bakmayın siz,
--Ona göre ben, o'oohh!.. yumuşakbaşlı bir
[kaplanım!--
Ciddî söylüyorum, fena halde utangacımdır.
Hele biri beni eskaza övmeye başlasın,
Resmen kızarır, bozarırım...
Delikanlıyken daha da berbattı ya:
Babam sofrada,
Şu yazdığın şiiri amcalarına oku, bakalım, dedi mi,
Handiyse masanın altına saklanırdım...
Ama şimdi,
Mapusa düştükten sonra,
Sağda-solda hakkımda çıkan yazıları gördükçe,
Utanmak nerde,
Yadırgamıyorum bile.
Biliyorum çünki
Benim için yazılmış değil,
Özgürlük uğruna mapus yatan bir ozana düzülmüş
[o övgüler...

Yine de de bazen,
--Bazen dediysem, hani iki-üç haftada bir--
O özgürlük uğruna mapus yatan ozana
--Belki buranın havasından, suyundan--
Bi parçacık benziyorum kanısına kapıldıkça,
--Huylu vazgeçmezmiş ya huyundan--
Bir pembelik yayılıyor yanaklarıma,
Belli-belirsiz ama...

ONİ-Kİ

Yılmaz Güneyin filminden kapıp getirdiler Siyasî
[Koğuşa Garip Güzel'i
Hayvanına «deh» diyeceğine, yanlışlıkla hükümete
[«çüş» demiş...
Aksak ayağına emsal, sekerek anlattıklarından
[anladığım kadarı:
Halde arabacılara hasım giden kamyoncular Garip'in
[başını yemiş;
Hemi kamyoncuların komisyoncusu aleyhindeki en
[birinci şahit,
Şikâyetçi polis de onlardan tarafa ait...
Ne ki, sekiz bebe var evde yolunu bekleyen,
Karısıyla hayvanı hariç;
Hepisi de şincek konu-komşuya muhtaç...
Üç aydan önce çıkaman, dediler. Boşuna dellenme
[heç!
Dellendiği yoktu zâten,
Yanlışımızı belledik, dedi. *Üst yanını geç te...*
Töbe gayrı «çüş» demiyece'm!
Fekat... Madem öyle istiyorlar, de-mi-ya, yeğen,
Biz de dehleriz onları güzünki Seç'te...
Olmayan kırbacını şaklatmak için tam kolunu
[kaldırmışken,

Lâkin... diye durakladı, *güçtür hükümata lâf*
[anlattırtmak...
Ya biz dehliyoz derken, onlar çüşleyiverirse ne
[yapak?..
Telli kardeş bastı kahkahayı, baskın verircesine
[İsrael'e,
Tevekkeli, dedi, *Siyaset'e atmamışlar bizim Garip*
[Güzel'i!...

ONÜÇ

Uzanmış yatıyordum,
Öğlen vakti.
Bizim semtin reisinde sıcak,
Köpek gibi soluyorum yattığım yerde.
N.B. geldi.
Belli, yine bozuklardan çalıyor.
Üç gündür devedikeni bürümüş gözlerini,
Nereye baksa, dalıyor...
Sigaramı versene! dedi.
Nerde? dedim.
Görmüyor musun? dedi, *yatağımın başucunda!*
Yatağının ayakucunda buldum paketi.
Al, dedim, *silâhını!*
Bi hışımla kaptı elimden.
Kurala uygun kazılmış bir boy siperine girercesine
Karşı duvarın dibine çöküp
Ateşledi sigarasını...
Birini vurdu, ama kimi?
Beni mi?
Kendini mi?
Anlayamadım...

Siyaset: Sıradan mahkûmlar arasında *Siyasî Koğuş* anlamına kullanılıyor.

ONDÖRT

Em. ORG. Gürler'e

Karakaşlı bir bulut geldi, geldi, geldi, geldi...
«Gürledi, ama yağmadı» değil,
Yağmadı, ama gürledi gitti.

Haziran, 1973

ONBEŞ

Hak'katen firaklıydı Müdür Beyin vedâ konuşması:
Filhakika burda beş yıldır hazırladığı
Ve Vekâlet-i celileye rapor halinde yazdığı
Islahat ve reformlarda kalmıştı aklı.
Lâkin, dediği gibi, ehemmiyetli değildi Antep'e nakli,
Memuriyet bu, efendime söyleyim,
Vazife ahlâkı...
Gine de üzülmekte yerde göğe haklı,
Çünki taa 1945 senesinden beri
Cezaevi müdürü olarak,
Biz, kader kurbanı evlâtlarını ıslah edeceğim derken,
Kendini ıslah etmeğe hiç vakit bulamamıştı zavallı...

ONALTI

Yüzlerini görüyorum çöertildiğim yerden,
Ziyafete konmuş gibi sırıtkanlar;
Sade bi tanesi, Kozanlı bir gardiyan
Ellerini bağlamış, dineliyor kapının dibinde.
Çekiniyor sanki sofraya oturmaya
Çağrılmadan.
Öbürleri Müdürün «tanzim ettiği menû»ye göre
Siftah etmişler çoktan,

Daha seçkin lezzetlerin peşindeler artık:
-- Meselâ Başoğlu gibi bir zındığın «Allah allah» diye haykırması, Ökkeş'in dal bedeniyle «ekose levrek balığı» gibi kıvranması, ve meselâ benim oraya getirtilip, bir-iki süzme hakaretle sözde yaşıma hörmeten salıverilmem--
Parmaklarını görüyorum yattığım yerden,
Cobun sapına dolanan yağlı parmaklarını...
Kollarını görüyorum --bir alay akbaba kanadı--
Kimi inip, kimi kalkıyor...
Göremiyorum gagalanan tabanlarımı,
Parçalanmış bir çift tavşana dönmüş olmalı...
Kendi sesimi duyuyorum derken:
--Bilmem kaçıncı darbeden sonra--
Ağrısı sıklaşan bir ananın feryadı,
Nurtopu bir selâm gibi sarkıyor yarınlara...

ONYEDİ

Burası dipkapalı,
Tabanı su, tavanı çemen...
Sekiz gündür seyrandayız...
-- İkisi ağır, onbir yaralı,
Tamamen idiot'lojik bir maraza yüzünden--
Romatizmaya epiy yakın bişey olmalı ki romantizma,
Küherçileli duvarlara baktıkça,
Sevgilimle mantar toplamağa çıktığımız günler
[geliyor aklıma...
Yalnız bu kadar münbit, bu kadar sulak bir yerde
Su dökecek bir hendek veya ağaç arkası
[bulunmaması tuhaf...
Diyeceğim, kapının herdaim üstümüze kapalı
[durduğuna bakarsan,
Sıkıştıkça, devlet kapısına başvurmamız olağan,
[değil mi,
İki saatte bir en azından?..

Anlatabilirsen anlat bunu Piç Feyzullah'a!
Helâ bekçisi değil ya, kendisi şerefli bir gardiyan!
Siz hep kendinizi düşünüyorsunuz, diyor haklı olarak,
Midem bulanıyor, diyor, *buranın kokusundan...*
O yüzden herhalde, öğlenden beri görünmediydi;
Hal kalmamış hiçbirimizde,
Saat hiçyoksa yedi,
Bir yandan sıcak, bir yandan büyük-küçük aptest
[derdi...
Sayım zamanı muhakkak gelir, açarlar kapıyı,
[deyince ben,
Başoğlu kocaman bir tırtıl gibi kıvranıp durduğu
[yerden,
Hayatta hiç bu kadar sayılmak istememiştim, dedi.

ONSEKİZ

Nem varsa şu mahzende,
Yatağım,
Yastığım,
Donum,
Gömleğim,
Sigaram,
Kibritim,
Kitabım,
Ellerim,
Gözlerim...
Nem varsa şu mahzende,
Nem varsa,
Nemli filân değil, düpedüz ıslak!
Yâni şu geçirdiğim on gün var ya,
On ay eder su içinde!

10 Eylül, 1973

İdiot: Fransızca *alık*. Okunuşu *idio.*
Sayım: Gardiyanların akşamları topluca gelip, mahkûmları sayıp, «Allah kurtarsın» diyerek koğuş kapılarını kitlemeleri töreni.

Felcederim seni! diye haykırıyor adam.
Felç edecekmiş beni,
Anarşistlik edip bidaha *falaka şiiri* yazarsam...
Derken suratının şakında «burun» diye gezdirdiği
[o korkunç dikeni
Üstümde yakalanan kâğıda daldırıp çıkardıktan,
Ve gözlerinin idare lâmbasını bi mikdar daha
[kıstıktan sonra,
Utan! diye höykürüyor. *Yaşından, başından utan!*
Şarap imal ettiğin yetmiyormuş gibi, bi de iftira
[ediyorsun bu fıkaralara!.
-- Dönüp yüzlerine bakıyorum: Başgardiyan Rıza ile
Kuru Hasan,
Yeni yumurtadan çıkmış iki keklik yavrusu kadar
mazlum ve mâsum,
Ağlayacaklar, dokunsam...
Kaldırıp elimin altındaki sandalyeyi kafalarına
çalmak geliyor içimden, kendimi zor
zaptediyorum--
Sizin için ne diyor bu, biliyor musunuz? «Akbaba»
diyor, «akbaba»!..
Ve âniden, sol elindeki kâğıda sağ elinin tersiyle bir
[hükümet darbesi aşkedip, okumağa başlıyor
[falaka şiirini...
-- Böylece suçumu olanca ağırlığıyla çarpıp
yüzüme, oracıkta kahretmek istiyor beni galiba--
Tarzı bihayli kadim ve hâmâsî de olsa, fena
[okumuyor hani;
Meselâ: «Ziyafete konmuş gibi sırıtkanlar» dizesini
[okurken, özellikle sırıtıyor acı acı...
Giderek, bütün kendini-beğenmişler gibi kendini
[kaptırıyor kendi sesinin sihrine...
Ve taa neden sonra ayıp, o ziyafeti düzenleyen
[Müdürün kendisi olduğunu hatırlayınca,
Utançla hınç karışımı, saydam ve ıslak bir perde
[iniyor gözlerine,

Fırlatıyor kâğıdı elinden, devletli burnunu ağzının
[kaldıracıyla ortanın sağına aktararak...
Yazdığımda en ufak bir yalan var mı? diyorum.
Farketmez! diye celâlleniyor. *Benim cezaevimde*
[böyle şeyler yazmak kesinlikle yasak!...
Ama ben de bir insan olarak, dilediğimi düşünmekte
[ve yazmakta hürüm, diye ısrar ediyorum.
Sen insan filân değilsin! diye kükrüyor. *Mahkûmsun*
[sen, mahkûm!..
Ezerim, felcederim seni, hele bidaha böyle
münasebetsizlikler yazmayı dene!..
Ve harika bir «Defol!» la bitiyor bu hayatta görüp
[göreceğim en olumlu, en parlak eleştiri..
Dahası var: Cırcırlı'dan Kapıaltına geçerken artık,
[silâh yerine,
Şiir arıyorlar üstümde o günden beri...

YİRMİ

— Burdan ne kadar çeker, dedi, denize? Bursa'dan yeni gelen işçi arkadaş Recep Anıl.
— Otomobille yarım saat çeker, dedim. Yayan da iki buçuk saat... Benim cezamla dersen, aşağı-yukarı dokuz yıl.

YİRMİBİR

Ne kadar da çok mahkûm var şu gökyüzünde!
Hepsi de müebbet... bizim Osman gibi...

Cırcırlı: Cezaevinin iç bölümleriyle İdare bölümünü ayıran ve bir ray üzerinde kaydırılarak açılıp kapanan büyük demir kapı.

NOT: Hakbilirlik gereği olarak belirteyim ki, İktidarın değişmesiyle Müdür Bey de değişti, bize daha ölçülü davranmağa başladı.

YİRMİİKİ

Ben hele şu duvarları aşayım da bi,
Sen arkamdan öt ötebildiğin kadar,
Sayın düdüğüm benim!..
Düt!...
Dü
üt!..
Düü
ü
ü
üt!..
Dü
0
ü
ü
ü
ü
ü
üü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü
ü

tttü
ü
ü
ü
ü
ü
ü!.
ü
ü
ü

YİRMİÜÇ

Abdullah duvarın dibine oturmuş, boncuktan bir süs
[yılanı örüyordu,
Baş tarafı bitmemişti daha...
Halo Dayı çıktı geldi,
Gözlüklerini dürbünleyerek, Abdullah'ın elindeki o
[alelâcayip nesneye baktı, baktı, baktı...
Bir kahkaha kopardı derken, ıslık azmanı bir
[kahkaha...
Moorre! dedi, *Moorre!*
Kurmanç diliyle,
Uzun bir «o» ve sonu «a» ya çalan uzun bir «r»...
«M-O-O-R-R-E»
Ve simsiyah bir yılan Cûdî Dağından
Simsiyah bir yıldız gibi kaydı,
Daracık vâdilerden süzülerek sınır aşırı,
O Zaho denen yemyeşil düzlere...

YİRMİDÖRT

Görüştü bugün, 17 Ekim...
Her gelen --Dışarda sözleşmişler mi nedir?--
Önce bir kıkırdayıp
Hadi gine! Dışardasınız yakında! diye başlıyor...
Hele Halk Partili dostlar --Sol olsunlar!--
Biraz da kabararak,
--E, olacak tabiî o kadar--
Hiç merak etmeyin! diyorlar,
Oldu bu iş!
Affınız garantiye bindi!
Üç aya kalmaz!
Ya Kurban Bayramından önce...
Ya sonra...
Tamam!
Affedildiniz!..
Dayanamadım artık, bu iyi niyetli dostlardan birine
Dur! dedim. *Ben de sana bişey söyleyim!*
Hiç de affedilecekmişim gibi gelmiyor bana!..
Amma yaptın! diye yanıtlayacaktı tam,
Beni halk mahkûm etmedi ki, dedim, *affedileyim,*
Ama Halk Partisi için diyorsan, o başka!
CHP'yi halk otuz yıl önce mahkûm etmişti,
Bak, şimdi affetti!

YİRMİBEŞ

Politikanın inceliklerinden anlıyan iki tür insanımız [var :
Politikacılarla mahkûmlar.
Bunun nedeni de belli:
Politika, politikacılar için içeri düşme tehlikesidir,
Mahkûmlar için ise dışarı çıkma ihtimali.

11 Kasım, 1973

YİRMİ ALTI

İkidebir kulak veriyordum yağmura
Gorki'nin ANA'sından kaldırıp kaldırıp başımı...
Bayağ hoşuma da gitmişti ilkin,
İri iri damlalar
Elli mumluk elektriğinde bahçenin
Vurdukça betonların üstüne üstüne,
Işıltılı bir koşuşmadır gidiyordu...
Yine de bir eksiği vardı, ama ne?..
Kokusu yoktu, kokusu!
Toprağı yoktu,
Yaprağı yoktu,
Bi işe yaradığı yoktu!
Mubarek, yarı karanlık bir hapisâne avlusuna yağan
Tam bir yarı-aydın yağmuruydu.

YİRMİYEDİ

Her gece, sanırım, onbir buçuğa doğru
Bir uçak geçiyor üstümüzden.
Yolcu uçağı, anlaşılan...
Beni bir Ortaçağ yaşamına mahkûm edenler
[anlamıyorlar ki,
Ben her gece, sanırım, onbir buçuğa doğru
Üstümüzden geçen o uçağın bir parçasıyım,
İniş takımıyım, göstergesiyim, motoruyum, aklıyım...
Ve ben her gece, sanırım, onbir buçuğa doğru
Bi kez daha anlıyorum ki,
Haklıyım.

YİRMİSEKİZ

Mustafa Ekmekçi'ye
Bu işten anlar diye.

Meydancılar! Ekmek geldi!
Acele kapıaltına gelin meydancılar!
Hoparlörden yayılan o davûdî ses,
Ses değil, canım... buram buram kokusuydu
Nar gibi kızarmış sıcacık ekmeğin...
Acıkmış parmaklar arasında bölünürkenki kokusu
Özgürlük ekmeğinin...

YİRMİDOKUZ

Halo Dayı'nın Türkçesi yok,
Kızılderili Hüseyin'in tercümanlığıyla konuşuyoruz:
— Kaç yaşındasın, Can? diye soruyor.
— Kırk yedi, deyince ben,
— Mââşââllâhh! diyor bi, «â» ları çatlata çatlata.
Ve sorular izliyor birbirini:
— Evli misin, Can?
— Evet.
— Mââşââllâh!... Kaç çocuğun var?
— Üç.
— Mââşââllâh!.. Erkek mi?
— Biri erkek, ikisi kız.
— Mââşââllâhh! Kaç yaşındalar?
— Erkeği onbeş, kızlar onüç te oniki.
— Mââşââllâhh!. Mesleğin ne?
— Şair, mütercim.
— Mââşââllâhh!. Ne kazanıyorsun ayda?
— İki bin beş yüz - üç bin.
— Mââşââllâhh!. Kaç sene ceza verdiler sana?
— Onbeş.
— Mââşââ... diye başlamışken yine,
Halo Dayı yarıda kesiyor Allah'ı,
Ve kısa bir sessizlikten sonra, o güleç ihtiyarla [birlikte,
Bayram topları gibi patlatıyoruz kahkahayı.

OTUZ

Gardiyandı başımıza, kurt gibi bir gardiyan...
Başı belâya girdi bir esrar dalgasından.
Kuzu kuzu volta atıyor şimdi avluda.
Sine-i millete döndü Ramazan.

OTUZBİR

Ispanaklar pembe pembe götleriyle
Demir dolabın üstüne yığılmış...
Desene, biz gene burdayız bu kış!..

OTUZİKİ

Berberhâneye giderken, koridorda rastladım.
[Kantinci Mustafa'ya.
Epiy olmuştu karşılaşmıyalı,
--Alışverişe çıkmayı bu ara bize yasak ettilerdi ya--
Baktım, zayıflamış, tazıya dönmüş zavallı.
Bu ne hal? demeğe kalmadan, başladı yanıp
[yakılmaya :
Öldüm be, ağam! dedi. *Bunalttı beni bu hükümat*
[bunalımı!
Kırk gündür, Seçimden bu yana, ha kurduk, ha
[kuracağız ayağına,
Ne uyku, ne durak!.. Görüyorsun a halımı!..
Vatanmış, milletmiş, hepsi Sakarya!
Bi köşeye kıstıramıyon ki şu nursuz Erbakanı!..
Ve demekliğim o ki, onbir yıl verdikleri yetmezmiş
gibi bi ufak yaralamaya,
Bu hükümat kurma işini de, korkarım, bu kodamanlar
[takımı
Bizlerin sırtına yıhtı angarya!..

23 Kasım, 1973

OTUZÜÇ

Şaka-Maka

Şaka-maka değil,
Yüz bin mahkûmla bir milyon işçi
«Af» diye, «İş» diye inim inim
Dışarı çıkmayı beklerken hacet kapılarında,
Şu bizim devleti yönetenler
Bir kabine bile kuramıyorlar kırk gündür!..

OTUZDÖRT

Hapis: necilik

Tam bir yıl oldu bugün, bu şerefli uğraşa başlıyalı.
Şu âna kadarki sicilim, eh, oldukça başarılı.
Ama bu, benim kişisel yeteneğimden çok,
Toplumca hapse düşkünlüğümüzden olmalı.
«Erkek Millet» diye bilinirdik 12 Marttan önce,
Şimdi ise, yediden yetmişe, hapisâneciyiz milletçe.

25 Kasım, 1973

OTUZBEŞ

AÇÇ! AÇÇ! AÇÇ! diye haykırıyor yüzlerce mahkûm.
Canımız yanmış gibi değil,
Canımız yana yana
Haykırıyoruz sahnedeki kadına:
AÇÇ! AÇÇ! AÇÇ!
Bir koçbaşı gibi zorluyor duvarları çığlığımız...
Açız çünki,
Açız...
Hem sade
O kadına
Ve kadınlara değil,

Güneşe,
Yeşile,
Toprağa
Ve açık havaya açız,
Adam gibi çalışmaya,
İnsan gibi yaşamaya da açız...
Onun için de işte,
Sahnedeki kadına değil asıl,
Bu düzenin bazına asılıyoruz,
AÇÇ! AÇÇ! AÇÇ! diye haykırıyoruz.
Kilitleri aç!
Kelepçeleri aç!
Demir kapıları aç!
AÇÇ! AÇÇ! AÇÇ!..
Açız çünki,
Açız...
Hem sade
İçerde değil!
Güneşe,
Yeşile,
Toprağa,
Açık havaya,
Adam gibi çalışmaya,
İnsan gibi yaşamaya
Sade içerde değil,
Dışarda da açız...
Onun için de işte,
Sahnedeki kadına değil asıl,
Bu düzenin bazına asılıyoruz,
AÇÇ! AÇÇ! AÇÇ! diye haykırıyoruz.
Bize okul,
Bize yol,
Bize fabrika aç!
AÇÇ! AÇÇ! AÇÇ!.
Gine de nazlanıyor sahnedeki rakkas...
Bu açmaza son çare,
Bi açık versin diye bakıyoruz,

Canımız yanmış gibi değil,
Canımız yana yana haykırıyoruz:
AÇAMAZ! AÇAMAZ! AÇAMAZ!..
Ama hâlâ anlamıyor ki düzenbaz,
Gönülhoşluğuyla o açmazsa eğer.
Fırladığımız gibi bu TARİH denen sahneye,
AÇÇ! dediklerimizi biz
Kendi ellerimizle açaca'az!..

30 Kasım, 1973

OTUZALTI

Damın üstündeki mavi
Amma duru,
Amma mavi!..

Gökyüzü gibi duruyor bayaa!

Verlaine'den: *Le ciel est per-dessus le toit*
Si bleu, si calme!

OTUZYEDİ

Bakanlıktan emir gelmiş Müdüre (Epiy sıkıştılar
[demek!):
Bu son dönemde --Varsa eğer-- işkence
[görmüş siyasîlerden
-- Yazmak isterlerse tabiî-- yazılı şikâyetleri
[isteniyor.
Bu dilekçelerde bi de. İz kalmışsa iz, rapor
[verilmişse rapor
Özellikle, öncelikle ve önemle belirtilecek!

(Bakanlık, anlaşılan, işkence izini parmak işi gibi
[bişey,
Sağlam-raporu veren doktorları da Prof. Tevfik
[Sağlam sanıyor!)
Müdür Bey tarafından alâyişle tebşir edilir edilmez
[bu haber.
(Soba ne gezer!) sırf cansıkıntısıyla bezginlikten
Leş gibi marsık kokan eski revir
Havalanıverdi kendiliğinden
Ve kaleme sarıldı bizimkiler...
Lâkin ben böyle meclislerin eski bir müptelâsı
[olarak,
Biraz da pederâne bir gıptayla masayı seyre
[koyulmuşken,
Daha ilk-ağızda yanaklarının pençe pençe
[kızarmasından,
Hele gözlerinin bebeklerine konan o *vatan-kurtaran*
[ciddiyetten,
Ne yalan söyleyim, huylanır oldum birden.
Gene *Son tahlil*'de diye başlayıp,
Tamam mı! diye yarıda sona eren
Ve dinlemesi de işkence bahsine giren
O hiç de tez olmayan *anti-sentezler*'den birine
[tutulmaktan korkuyordum,
Dilekçeler bir saat kadar sonra,
--Herzaman korktuğu gelmiyor insanın başına--
Yeni dikilmiş zıbınlar gibi akpak,
Ortaya çıkıncaya dek...
Özür dilerim genç kardeşlerimden,
Koşulların insanları değiştirdiğini
Ve özün biçimi belirlediğini
İçime yeterince sindirememişim demek ki...
Suretleri yanımda, okuyorum da yeniden,
Yazdıklarında ne bir tümce fazla, ne bir tümce eksik,
Anlatılan somut, anlatım açık-seçik;
Ne bir yerinme var, ne de bir öğünme,
Kendilerinden adetâ kendileri değilmiş gibi söz
[ederek,

Böylece özneli nesnelleştirerek,
Genellik ve tarihsellik kazandırmışlar geçirdikleri
[deneme...

Mehmet Telli'nin dilekçesinden vereyim size bir-iki
[örnek:

1) Bu sırada köylüler çamura ve kana bulanmış halimize bakarak bize acınıyorlardı.

2) Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, hayvana binermişçesine sırtıma binmeye, sanki topmuşum gibi tekmelemeye, yumruklamaya, iz kalmasını önlemek için kum torbalarıyla vurmağa başladılar. Her darbede bütün iç organlarımın sallandığını, yerinden kopar gibi olduğunu duyuyordum.

17 yaşındaki öğrenci Nail'den sonra, bi de Yaşar Gökoğlu'nu dinleyin:

Bu işlemler sırasında en önde ve en hareketli olan Bakanlar Karakolu komseri bıyıklarımı yoldu ve çakmağıyla yüzümü yalazladı. Baştan beri «Anlat, ulan!» diyorlar; «Ne anlatayım?» diye sorunca da, «Ne anlatırsan, anlat ulan! Biz siyasî değiliz, anlamayız!» diyorlardı.

Nasıl!..
Singer makinesi gibi tıkır tıkır işliyor tümceler,
[değil mi?...
İşte böyle, can kardeşim,
Sade yazı yazarken değil, konuşurken de
Hep çifte dikiş vuracaksın anlama!
Dikişin biri bugün için, ama
Asıl önemlisi, öbür dikiş kalacak yarına!..
Nitekim bu dilekçelerden sağladığımız yarar da
Bu yârınlık dikişten ibaretti.
Çünki Müdür Bey ertesi günü,
Ve galiba hafiften utanarak, koğuşa kadar gelip,

Telefonla kendisine verilen emrin yanlış anlaşıldığını
Dilekçe Yazma talimatının bizlere değil,
1972 yılında işkenceye ilişkin dilekçe gönderip de
Dilekçesine resmî bir karşılık alamamış olanlara
[râci olduğunu
Tebliğ ile yazdığımız dilekçeleri iade etti.

OTUZSEKİZ

Bâd-ı sâbâ ranzaların altında
Patlamış pabuçlarla tokyolara
Siftinirken badi badi,
---Bu gidişle cami olur sonunda bu cezaevi!---
Baktım ki secdeden doğrulan ihtiyara,
Yetmişinde değil sanki,
Presten yeni çıkmış bir çivi!..
Neylersin, mahkemece çakılmış duvara
Saltanatlı Eruh aşiretinin reisi,
Başında hâlâ eski kasketi...
Ve her gece böyle sabahlara kadar
Bir çekiç gibi inip kalkan çenesiyle
Mıhladıkça tahta göğsüne, omuzlarına
O kapkara ettehıyatüleri,
Allahın emri, Hükümatın kavliyle
Çivi çiviyi söker sanıyor fıkara!

OTUZDOKUZ

Düzeltme

4 Aralık, 1973 günlü Cumhuriyet'de
Descartes'ın ünlü sözüne atfiye
DÜŞÜNÜYORUM, O HALDE YOKUM diye
Bir karikatürü çıktı Ali Ulvi dostumuzun.
Ama aslı, yâni Lâtincesi ve doğrusu:
CAGITO ERGO mahpuSUM
olacak bunun.

KIRK

Gorki'nin kahramanlarından Yakov, yedi yaşında bir çocuk, arkadaşına soruyor:
- - - *İlya,* diyor, *bu kadar küçük gözlerle insanlar nasıl olup da herşeyi görebiliyor? Koca bir kasabayı görebiliyorlar?.. Şu caddeyi düşün bikez! Nasıl olup da senin gözüne sığıyor?*
- - - *Pekiy ama, Yakov,* diyorum ben de, *şu cezaevindeki bini aşkın mahkûmun, koca koca adamların yıllardır dünyaya duydukları özlemle o kocaman olmuş gözlerini düşün bikez! Nasıl olup da bunca göz bu dört duvar arasına sığıyor?*

Üç Arkadaşın Zor Günleri,
Maxim Gorki,
Günce Yayınları.

KIRKBİR

Çetin Altan içerde de, dışarda da,
Madem ki yazısında da, yaşamında da,
Dün, bugün değil sade, dilerim, yarın da
Tepeden tırnağa ve kirpiklerine kadar
Yiğit, dürüst ve ilerici bir aydın,
Gözleri de aydın olsun cancağ'zımın!

9 Aralık, 1973

KIRKİKİ

Adı lâzım olmayan birine

Aramadı, sormadı diye Müşir, takaza etme ikidebir!
Ölü-evinden çıkar çıkmaz, hastasını nasıl unutursa [doktor,
Avukatlar da öyle, --ortak bir güdüyle herhalde--
Hüküm giydin miydi cezaevinde, unutacak seni [mecbur

KIRKÜÇ

Gücüme gidiyor bu *Allah kurtarsın!* lâfı.
Müdürü gelir: *Allah kurtarsın!*
Savcısı gelir: *Allah kurtarsın!*
Gardiyanı gelir: *Allah kurtarsın!*
Bi hal olduk, Allah bilir, günde kaç posta
Allah tarafından kurtarıla kurtarıla.
Oysa biz, insanları kurtarma zahmetinden
Kurtarmak için Allah'ı
Düştük, değil mi, bu yola?

KIRKDÖRT

Hiç durma, Can, sök gözlerinden
O sinsi sinsi büyüyen nergisi!
Ondan geliyor bu başdönmesi...
Pekiy ama nedendi öyleyse
Karanlık tellerin orda konuşurken benimle
O arkadan gelen sinsi ışığa
İkidebir başını döndürmesi?
Ondan mı acaba başımın dönmesi,
Bu açlıktan beter kıskançlık?
Hiç durma, Can, sök gözlerinden
Bu sana yaraşmayan nergisi!
Bir bahçıvan gibi güvençli olmalı
Marksist adamın sevgisi!

KIRKBEŞ

Bir sıkıntı vardı içimde --sebepli--,
Akşamdan --yedi mi ne?-- yattıydım.
Kalktım ki püfff!..
Acayip bir yanık kokusu!..
(Kızgın düşte kavruluyor gençlerin sovancıkları.)
Kolumdaki saat bile erimiş nerdeyse,
Yapıştı çapaklı gözlerime sabahın üçü...

Sarka-tutuna indim aşağı,
Su çaldım maymunlamış yüzüme,
Bi de çiş edeyim, dedim,
Tıkanmış gene kubur.
Kocaman bir bok yüzüyor üstünde,
Mağrur, Cermen ve vakur,
Bi bok sanıyor kendini... haklı olarak!
Küçük aptestimle bozdum saltanatını.
Dedim a, bir sıkıntı vardı içimde...
Koğuşa döndüm, demir kapıyı gacurdatarak.
--İnşallah, uyanmamıştır kimse!--
Uyanan olmamış, allah kahretsin!
Tırmandım ranzaya, oturdum yatağın içine.
Bakındım balıkçıl bir umutla
Beylik battaniyelerin altından
Dost bir yunus çıkar belki diye.
Hâlâ kendi karasularında yüzüyor herkes...
Kaldık mı sana ölü götüne tıkaç Birinciyle
Zeytin çekirdeği tesbihine!..
--İnsan gözü otobur bir hayvan,
Yeşilsiz kalınca, ölüyor açlıktan.--
Tersliğe bak, Faik Dayı'nın
Gözlüğünü almayı unutmuşum!
Kitaplardan da medet yok demek!..
İki kolu iki yanına sarkmış
Nefti kazağım gibi duvara asılı
Gölgecağ'zımı pışpışlıyordum ki,
Dudaklarım yapraklanıverdi birden.
Be bir adam bir rüzgâra
ne kadar yaprak olabilirse o kadar
Yakından dinledim o rüzgârın hışırtısını:
Gülerim, sevgilim, bitanem, küçücüğüm benim...
Açıldıkça o yesir sesin taçyaprakları,
Hanidir gülmeyen yüzüm de güldü.
Zâten o içimdeki sıkıntı dediğim şey de
Bu pusulayı şaşırmış rüzgâr-gülüydü...
Bulduğum bu gül-doğruya
Kendi kendimle doğrulmak istedim.

Olmadı, çünki ben kendimde değil,
Koğuşun kağnısına leyliydim...
Yapıştığım gibi demir boynuzlarından
Bura bura çevirdim başını
Uyku denen o burulmuş boğanın...
Vay anam, öyle bi böğürdü ki ranza!..
Yöneldik sonra aydınlanan karabasanlarla
Kuzeye, İstanbul'a, Boğaz'a...
--İnşallah, uyanmamıştır kimse!--
Uyanan olmamış, allah kahretsin!

KIRKALTI

10 Nisanda yazdığın,
12 Nisanda postaya attığın,
17 Nisanda da benim elime geçen
Mektubuna sitemimdir.

Kavlimiz öyle değil miydi, hayatım?
Nisanın 20'sinde burda olacaktın!..
Hayaliyle yaşıyorum günlerdir
Telörgüler ardındaki hayalinin:
Dayanıklı tazedir gerçi ama,
Kırılır gibi oldu hani
Çalakalem yazılmış mektubunu alınca.
Çocuk Bayramından sonra geleyim,
Nisanın 26'sında orda olurum, diyorsun...
Bunun anlatmağa üşendiğin bir nedeni var elbette!
Çünki durduğu yerde beni
--Üstelik, bu güç durduğum yerde,
Öksüz balığı gibi livarda
Çarpına çarpına --bekletecek değilsin a!..
Hem ne kaldı, canım, şunun şurasında
Nisanın 36'sına!..

KIRKYEDİ

Bir cehennem daha Uçmak,
Kanatların odlara yanarak!
Daha! Daha! Daha!

Ölüme ELT'yle yollanan
Bir telsiz turna daha!
Üç gün oldu... ve kimbilir kaç gece...
Bu yanık havayı yediremedim ciğerlerime,
Bu kara dumandan Sosyalist Realizme
Bir ışık yolu olacaktı, ama ne?...
Ateş böcekleri imgesine sarıldım önce,
Odlara yanmış kanatlarımdan
Misis otlarına yağan ateş böceklerine...
Yakamozlara da bir gönderme olabilirdi belki,
Geleceğin gözleriyle bize dostça gülen
Yakamozlar ki Tarihin öbür yakasındaki...
Derken bir haber geldi: İşçiler
Tarihî (5'inci) Maddecilerin
«Af» dışı bırakıldığını
Sabah ajansından işitince,
İş bırakıp dağılmışlar evlerine,
İşçiler, işçiler,
Benim ateş kardeşlerim
Bossa Fabrikasındaki... *11 Haziran, 1974*

KIRKSEKİZ

ADALET KAZAN,
BİZ KEPÇE.

KIRKDOKUZ *Dr. Lâle'ye*

Gökyüzü ölü bir göl
Üç pâre bulutuyla
Avluda avel bülbül
Dün kesilmiş dutuyla
O kız mahkûm mu değil
Taş gibi umuduyla

ELLİ

Tanpınar ne içinde, ne de dışındaymış zamanın!...
Kapısında beklerken şimdi bu guguklu *DAM*ın
Üstâdı andırır gibi olsa da hâl-i perişânımız,
Biz Tecritteyken bile civcivindeydik yaşamın.
9 Temmuz, 1974

ÖLÜM VE OĞLUM

BAHARLA ÖLÜM KONUŞMALARI

I

Memelerim koparıyor
Yüzyıl süren bir yalnızlık
dile gelmişçesine
Nasıl nasıl bir sevinç yarabbi!
Ve ağrıya
ağrıya tabi,
ağraya
ağraya ağbi...

Nakkaş Tepe de ancak
bezmimize böyle gelmiştir
Gelincikleri ve Nâzım Hikmetleriyle
Yerbilimsel bir hapisten sonra

II

İçimdeki karanlığı patlatacağım
Zifirî bir su akacak
kamışımdan toprağa
Bir kedi yavrulayacak
köpek dişli bir kedi
Ve böğürtlenler köpürecek ağzından
Yedikçe
kendi
kendini
mayhoş
Yada Posta Nâzırı dedemden kalma
Mors'un en morundan bir karga
Konacak karşıki direğin doruğuna
Düşmanlarım öyle doldurmuşlar ki onu
Ne kadar taşlasan boş
oynamıyor yerinden
Ben kargadan korkmam ama
bunun gözleri baykuş

Ve tüyleri güngörmedik deniz dipleri kadar ıslak
Ve ötüyor
ötüyor
ötecek
Beni ışığa bağlayan
(Bağlayın beni ışığa!
Gerin telleri gerin!)
beni ışığa bağlayan
o gelin telleri
o gelin telleri
kopuncaya dek...
Akpembe bahar yelkenleriyle
Güneşin rüzgârına gerilmiş
bir badem ağacı gibi...
İçimdeki karanlığı patlatacağım
Ve beynimin en ölümcül yaşlarıyla
ağlaya
ağlaya
Yepyeni bir insan
pırıl pırıl bir can
bitecek toprağa...

III

İki çöpcü geliyordu karşıdan.
Biri
(Aynen Selâhattini Eyyûbî Haçlılar
Seferinden, sanırsın, pos bıyıklarıyla
Tarihin süpürmeye gelmiş Pirens Adalarını)
Öbürüne
(Marmarayı bizim Yaşar Küklopsunun o
Anavarza gözüyle dünyanın en güzel
atlarının nerdeyse ineceği e birez
genişçe bir çakır su gibi görüyordu,
eminim)
Eyitti kim:
Halk Partisinin solunda bir parti olsa
Hiç dinlemez oyumu ona veririm

IV

Sevda Tepesinde geçen gün
Karşıki masanın altında
İki tane tavuk gördüm
Toprakla yıkanıyorlardı
Eşeledikleri çukurda
İnsanlar için de belki ölüm
Toprakla bitür
Yıkanmaktır diye düşündüm

V

Üşüyor mu deniz
            üstüne boşandıkça yağmur?
Ondan mı dersin
            tüyleri böyle ürperiyor?

Ben de gidersem bigün bu biçim bir sağnakta
Alı al moru mor bir sandal gibi acaba
Yıllar sonra yılmayıp yine
Çarpar mı yüreğim yurdumun sahillerine?

VI

Buket diye bahçeli bir meyhâne vardı Yenişehirde
Yıkıldı çoktan GİMA var şimdi yerinde

Kenarı küpelerle çevrili o küçücük havuzun
Yamacında bir masa
Cahit Ağ'beyle otururduk yaz gecelerinde

Fıskiyenin serpintisiyle sırılsıklamdı muşamba
Zâten Cahit'in gözleri daim yaşlı
«Şunu siliver!» derdi garsona
«Şu muşambayı siliver, mirim!»

Ne Cahit kaldı, ne Buket, ne fıskiye
Yine de bu bahar öğlesinde
Fıskiyenin üstündeki o kırmızı top gibi
—İsterse kalpten olsun, isterse—
Hop hop ediyor ya yüreğim bidüziye

VII

Ruhum sıkıldıkça, ruhum,
Mızrapsız bir tambur gibi
Apayrı bir hava çalıyor vücudum

Ruhum sıkıldıkça, ruhum,
Senden ayrı, kendimden ve kentten ayrı
Apayrı bir hava çalıyor vücudum

Kalk gidelim, kalk gidelim başka yere!
Başka yere, başka yere, başka yere!

Ruhum sıkıldıkça, ruhum,
Cemil Beysiz bir tambur gibi
Kendi kendini çalıyor vücudum

VIII

Yalıların surları boyunca giderken Kanlıca'da
Duvarda bir gedik ilişti gözüme
Uydurdum gözümü deliğe:
Bir bahçe
Bahçe değil bir havuz
Havuz değil bir bahçe
Üstü nilüfer kesmiş silme

O nefti yapraklarıyla gelmiş
O aksarı çiçeğiyle
Ne hevesle gelmiş kimbilir bu güzelliğe!
İnsanoğlu beni görsün diye mi?

Bahçede oysa
Bahçedeki bir havuz
Bir havuz ki bir bahçe
Ne in var ne cin ne bey ne ağa
Surları da çekmişler dört bi yanına
Bizler de varmayalım diye bu uçmağa
Sade bir garibim yavru kurbağa
Serilmiş o ortası çukur
O sal gibi yaprağa
Yarı suyun içinde
Yarı yansımış ışığa
Pırıla pırıl yeşile yeşil
Rezil mi rezil
Başladı birden haykırmağa
Başladı inin cinin ağanın beyin
Ne kendi görüp ne kimseye gösterdiği
Çevresine bizler görmeyelim diye
Surlar çektiği
O kimsesiz güzele türkü yakmağa

Şairim ben
Benim işte o kurbağa

IX

Hep ölümü çalacak değil a Zangoç
Bu da
Semayla Asafın kızına
Hoşgeldin demek için

Oysa
Ne kadar
ne kadar
Ne kadar yalnız
Sanıyordum kendimi demin

X

Atkestanelerini geçen süvari ışıklar
Er-erken kaldırmış hanımellerini
tühallah üşüyecekler!
Ve zeytinler eski rum tenteneleriyle
Esen yel!
Esen yel!

Kim gördü böyle gül yiyen horoz
Tanyeri kokuyor sesi...
Yuvarlandıkça sanki bayırdan aşağı
hapiste dolmuş bir şarap şişesi
Öbür horozlar da ayaklanıyor
merdiven nakışlı ibikleriyle
Ve balkonlardan sarkarken
düşleri bebelerin
bir albayrak yarışı gibi
Horozlar nev-icad ediyorlar denizi
Hırsızlar!
Hırsızlar!

Ve deniz
levent gölgeleriyle Turgut Reisin
Bütün bu dizelerden alınıyor
Bir ala
bir mora kesiyor yüzü
Esen yel!
Esen yel!

Bu sabah
bir firardır
kan-dâvasından bir çocuk
Kuşluk vaktine kalmadan önce
Güneşin kurşunlarıyla vurulacak

Ve akşamladı mıydı çamlar
ve karardı mıydı
Tepelerde
Tepelerde

Öyle güzel ki esen yel
Esen yel!
Esen yel!

Bu sabah
ve bu bahar
bir firardır
Baruta koşan bir fitil
İfil
İfil
Öyle güzel ki esen yel!
Esen yel!
Esen yel!
Öyle güzel
Öyle güzel ki
Esmese de
Esmese de
Güzel

XI

İçimden bir his bırakmıyor beni ölmeceye.
İçimden bir his.
Bir his ki
Çapraz oturmuş denizin kıyısına
Taş
Taş
Taş
Derken bir GÜNEŞ!
Tıpkı Üsküdardaki
Şemsi Paşa Camisi gibi.
Sen iskeletlerle değil diyor bana
Sen iskelelerle kuracaksın cesedini
Ve öyle köpeksin ki sen
Öldükten sonra bile
Yılmazın UMUDundaki
Paytonların ardından
koşacaksın hep

Geleceğe
Çın
Çın
Çın

Ve karnımın gevşemesine karşın
Taşaklarımdaki tarçın
Bırakmıyor beni ölmeceye
Evet diyemiyorum
Diyemiyorum ki evet
O hayırlı
O hayırlı geceye

XII

Ben de
    Boğazıçi de
        bu bahar
Mavi sakalına erguvanlar takmış
Sarhoş bir İskele Babası kadar
Hem delikanlı
        hem deliler gibi ihtiyar

AL BİR UZUN HAVA

Çekirgeydi Raşkonun elindeki güvercin
Raşko da mengeneydi, bu beynimizde kalsın!
Çekmişler ıstor diye muhribin dumanını
Böyle aşk, böyle barış, allah belâmı versin!

Bugün kitabım verdim tek pedal matbaaya
Bu yol beni götürür sağlam Selimiyeye
Ağlıyorsam gözyaşım iki gözüme dursun
Vermişim ben canımı al-uzun bir havaya

BAYRAMLIK

Koyunlar keçiler ve koçlar için
Ne kadar bayramsa Kurban Bayramı
Bu barış var ya, bu barış
Cephedekiler için o kadar barış

ASLANDAN AL HABERİ!

Romalılar aslanlara atarlarmış Hıristiyanları.
O Hıristiyanlar ki
Romalılardan daha dürüst, daha düzgün, daha uygar
bir düzene inanmaktan başka suçları yoktu...
Romalılar oyalamak için işsiz yığınlarını
O zamanın gazetesi
Ve Hürriyeti olan Coliseum sıtadyomunda
Aslanlara atarlarmış sen gibi ben gibi
Mehmet Turgut gibi insanları

O Mehmet Turgut ki
İşsiz olmaktan başka suçu yoktu
İşsiz parasız evsiz-barksız
Ve aslanın kafesine girdiğini farketmeyecek
kadar uykusuz...
O Mehmet Turgut ki
Libyaya gitmek için sıra bekleyen bir
Kunuri Aslanıydı
Adananın Girne yolunda bir lunaparkta
Buldular parçalanmış vücudunu...
Sade Adananın Girne yolunda değil
Romada da böyle
Oyalamak için işsiz yığınlarını
Ve belki de azalsın diye işsizlerin sayısı
O zamanın gazetssi
Ve Hürriyeti olan Coliseum sıtadyomunda
Aslanlara atarlardı sen gibi ben gibi
Mehmet Turgut gibi insanları...

Ama Ali adındaki
O kendi de müebbete mahkûm aslan
Aslanlar akıllanıyorlar mı nedir
Yemedi kardeşim yemedi
Kore Gazisi Mehmet Turgut'un göğsündeki
Silver Star nişanını!

MENAPOZ

Yardımı kesildi ya Amerikan Dostluğunun
Gençler, kendinize mukayyet olun!
Kime saldıracağı belli olmaz haaa
Adetten kesilmiş kibar orospunun

HÜRRİYET KASİDESİ

Yüzümü tırmaladı bir şovalye yüzük
Gözümü sırmaladı bir sarman büyük
Bir yavru geldi derken, Özgürlük
Yaladı yüzümü gözümü

Kediden kadı olmaz bilirim
Bilirim de ben yine iyimserim
MİT mimleye dursun bu sözümü:
Gelecek Marta kadar Devlet Kerim

CANKURTARANLA

Yardın be cancağzım
Yardın sonunda şu beyoğlu tırafiğini
İlkyardım pamuklarıyla
o ölümcül acelenden
Korna çiçekleri açıyor şimdi
yaralarının üzerinde
Ölen yok sen gibi güzel
Sırıfsal ecelinden

GAZETE OKURKEN ÇAY YAPI

Bertold Brecht'in izinden

Sabah sabah okuyorum gazeteden
Erbakanın Feyzioğlunun Demirelin Türkeşin
Ne ateşli şeyler düşündüklerini bizler için

Gözlüyorum biyandan da
Kaminotonun üstündeki çay ibriğini
Fıkır fıkır ediyor su
Kaynamaya başlıyor sonra fokur fokur
Derken taşıyor ibrikten
Söndürüyor ateşi

ANAYASASI İNSANIN

Ustamız Eluard'ın izinden

Kan yasası bu insanın:
Üzümden şarap yapacaksın
Çakmak taşından ateş
Ve öpücüklerden insan!

Can yasası bu insanın:
Savaşlara yoksulluklara
Ve binbir belâya karşın
İlle de yaşayacaksın!

Us yasası bu insanın:
Suyu şavka döndürüp
Düşü gerçeğe çevirip
Düşmanı dost kılacaksın!

Anayasası bu insanın
Emekleyen çocuktan
Uzayda koşana dek
Yürürlükte herzaman

EPİGRAM

Marx'ın da pek sevdiği bir Lâtin sözünü anımsıyorum
Nihil humanum mihi alienum est
Bu sözün altına ben de imzamı basıyorum
İnsana ilişkin ne varsa kabulüm
Şu hümanistler hariç

KURŞUNİ

Öyle yiğittiler ki
İdam mangasının karşısında,
Nazarı değmesin diye Tarihin
Ecel-acele kurşun döktüler
O beş delikanlının üzerine
Yine de geç kaldı faşistler
Dünya Devrimi Tarihinde yatacak
O beş delikanlının beşi de

TAKSİM MİTİNGİNDEN İZLENİM

Milletçe
Aklanmaya da
Paklanmaya da
Çivit
Çivit
Çivit
Çivit
Çivit
Çivit
Çivit
Çivit
Çivit
Çivit
ÇİVİT MAVİSİ

SEÇİM KONUŞMALARINI DİNLERKEN

Sade bunlar mı
Ben de mücadele ediyorum Komünizm ile
Arada sırada da olsa
Kendimle

Yâni kendime kızdığım zamanlar,
Rakıyı fazla kaçırıp
Karımla kavga ettiklerimde...

Öyle utanıyorum ki ertesi sabah

DEĞİŞİM

İnce uzun bir hayvan
Çarpıyor
Çarpıyor
Çarpıyordu kendini taşlara.
Canı mı sıkılıyor
Can mı çekişiyordu yoksa?
Yok efendim dedi yanımdaki adam
Gömlek değiştiriyor yılan
Bu hallerden anlarız dedi *azçok*
Biz de sınıf değişmiştik bizaman

CANSUYU

Bir çoban ateşi
yanıyor nefesin
Döşümün kırçıl çalılarında
Ve batana dek uyku sersemi
Kutup güneşleri gibi düşlerin
Tut ki bir kışı yakıyorsun ocakta
Kozalaklarla meşe palamutları
Düşe kalka
ortalıkta
dolaşmakta
Ve yaladıkça yalaza diliyle duman
Tüm yeraltı örgütlerini yüzümün
İy'oluyor iy'oluyor ilk gözağrım sinüzit
Körfezde de böyle olmuştu güzün
Sular havalardan daha geç soğuduğu için
Tütmeye başladıydı kükürt
Ve çiçek aşılı yalılarıyla karşı kıyı
Boyacıköye karıştıydı açıkta
Benim fersûde tavus türkülerim gibi şimdi
Nitekim açık mavi saçlarımda aman
Köpükten nalınlarıyla bahrîler yarışmakta
İki çıplak bi zaman
İnsanoğlu yaşasın dünyaya yaraşmakta
Yüzümü ağartıyor senin pırıl pırıl kokun
Ateş böcekleriymiş meğer o lâvanta çiçekleri
Külbent keselerde kokuşup giderlerken
Tebdil mekânda artık ferahlıklar keşfetmekte
Uçmalara uçuyorlar onun için de
Öyle yeşil bir yeşilsin ki sen gelecekte
Bakmaya kıyamıyorum şimdiden
Ve cansuyum can verdikçe köklerine
Sevinçten ağlıyor bir fesleğen

Demek ki
Bu hâli bu güzeli bu yeşili
İlle de bugünkü kendi hâliyle
Görüp göstereceğiz diye
Ihlamur budamak
Şiir değil bundan böyle

UKTE

Dünyamın güzeli martılar
Sizden nasıl da yokyere korkmuşum
Kaşık Adanın orda!

Dalın üstüme dalın
Vurun beni, urun
Denizamı kokan gagalarınızla!

Ah sizden ben nasıl da yokyere korkmuşum!

Bilmiyordum ki çünki
Ben hem balığım hem kuşum

Ben ama hâlâ anlıyamıyorum ki
Bunca zaman niye sizden ayrı oturmuşum

AY! AY! AY!

Şu gökteki ay var ya
Şu boktan şu yarım ay
Bakarsan bakarsan bakarsan
Bitek sözüme bakıyor benim
dolunay olmak için
O bana bakıyor
Ben ona.
O bana bakıyor

Ben ona,
Hepimiz ama
Hepimiz
Hepimiz
Bakıyoruz hep birbirimize
Bakıyoruz hep bakıyoruz
ADAM olmak için hep

Ay! Ay! Ay!

O bana bakıyor
Ben ona.
O bana bakıyor
Ben ona
Canım yanarcasına
Ne zaman
Ama ne zaman olacak bu iş?

Bakıyorum bakıyorum da aya
Bakıyorum da ayın ayaklarına
Yatırmışlar yine Ahmedi falakaya

BİDAMLACIK

Duru bir yeşildi ortalık
Akşam güneşi kırılmış bir mızrak boyu
Ve çocuk sesleriyle iniyordu ışık.
Ağlarda sanki dargın bir kılınç balığı
Pullarını döküyor üstüme
Bir sessizliği anlatmak için yazıldı bu şiir
Belki de anmak için
bidamlacık bir sessizliği

AKİS

Sen çaldıkça Teodorakis
Bir mor yağıyor üstüme...
Dudaklarım öpüşmekten mosmor...
Bir putum sanki ilâhilerle
denize fırlatılmış
Ve bir deniz yağıyor üstüme

Bakma sen sevgili Teodorakis
Açgözlü güvercinlerin didiştiklerine!
Avluların o en çakırkeyiflisine
Mısır daneleri gibi serpilmişler ama
Mısır danesi değil ki bu adalar
Ne de biz güverciniz...

Sekerek o güneş güzeli çakılların üzerinden
Çıplak ayaklarımızın su sesleriyle
Birbirimize
Ve kendimize
Bilâkis

Sen çaldıkça Teodorakis
Bir mor yağıyor üstüme

KÜÇÜK KIZIM SU'ya

Bir derin uykudaydım ölümün içinden
Açtım ki gözlerimi
Bir suyun gölgesi gibi
Kendisi adetâ bir suyun
Ayakucumda sen oturuyorsun

Şiir getirenlerin çok olsun çocuğum!

DOSTUM SAMARİPA'ya MEKTUP

Baksana Samaripa
Şu gümüşü bacaya!
Ne güzel kesmiş tenekeyi tentene!
Güneş de vurmuş üstüne...
Ve salkım salkım sakalları
Rüzgârda saçaklanan bir duman
Arkadaki Papaz Okulunun
Çamlarını çulluyor
Baca değil, buhurdan...
Altkatta da o dumanın ısıttığı suyla
Sakız gibi bir kız yıkanıyor
Ve Sakız Adası gibi köpükte
Yuvarlanıp gidiyor götleri

Sevgili dostum
Öyle göreceğim geldi ki seni
Burnumda tütüyorsun...
Ha, onu soracaktım
Sen hiç lohuk yedin mi?
Ben ki tatlı sevmem
Nefis bişey

MUHABBET

Bir fasulye çimleniyordu
Çiseledikçe yağmur.
Koştum vardım ki yanına
Anlasın ne nimet olduğunu
Sen git yerine! dedi Ayşa Kadın
Böyle kibar erkeyin ayağ'na
Ben kendi ayağ'mnan gelirim

Bu muhabbeti görünce uzaktan
Kıpkırmızı oldu biberiye

Bayram nedir ki dedim kendi kendime
Bayram bir ömürdür ben gibi bir deliye

BİR ÖLÜM İLANI

Zâten hayalet olan
Gölge yazar Oğuz'un ölümü de
Herhalde kendinden rivayet

Oğuz'un cenazesi mi
Hayret!

Hem o hiç uyumaz ki
Belki de ilkkez oradan
Kendi kendini Türkçeye çevirecek
Yeni dikilmiş bir kalem selviyle
Yada en eski daktilosuyla gecenin
Yıldızları tuş

ARKAMDAN KONUŞMASINLAR DİYE

Her Donkişotun bir yeldeğirmeni vardır
Benimki de Heybelide
Yarı yarıya yıkık
Üstünde
Kırmızı üstüne beyaz béyaz harflerle
Kocaman
TÜRKİYE HALK BANKASI
Yazılı
Vallâhi billâhi de
Beş kuruş almadım o reklâm için

GÜLER YÜZÜMLE

Viran bir rum evi adada oturduğumuz ev
Serinliğine serin
Ferah olmasına ferah ya
Tam bir hakuran kafesi.
Bu deyimi aslına döndürmek için mi nedir
Bir çift de kumru gelip
Yuva yapmış çatısına.
Öyle usturubunla yerleşmişler ki
Çürümüş tahtaların arasına
Dışardan görünmüyorlar hiç.
Yalnız
El-ayak çekildikten sonra
Derinden
Ve civan demlerle demlenircesine
Başlıyor dem çekmeleri

Benim de çökmeye yüz tutmuş
Şu can kafesimde
Kadim sevgilim Güler'e sevgim
ÜSKÜDARA GİDELİM diyor hâlâ
ÜSKÜDARA GİDELİM

ŞİİR-ŞAİR-DÜNYA

Şiir bir terlemedir
Güneş güneş sözlerle
Ve böyle böyle şair
Eriyip gider

Dünya gibi tıpkı
Döndükçe terleye terleye

VE KOMİSER KOLOMBO

Haldun Taner'e

Vay hafiye rüzgâr vay!
Sıcakların nereye taşındığını
efendice tahkike yanaşmış
Hafiften zatülcenp muşambasıyla
Havadan sudan
dereden tepeden
hoşbeşti derken
sabah beri
Yaprak izlerini alıyor çınarın
Yandın çavuş yandın!

Böyle bir sonbahar iptidâsında
Tutuklanmıştı zavallı Amerika da

SONSÖZ

Şevki Akşit'e

Dünya gözlerimi kendi ellerimle örttüm
Deydi yorgunluğuma
Bi ölüm kaldıydı onu da gördüm
Beni pişman etmedi doğduğuma

ÖLÜM VE OĞLUM

Ne yaman çiğköfteymiş ki bu ölüm
Şalgam suları iniyor da şakaklarımdan
ben hâlâ susuyorum
Gözlerimle taşlarcasına bir kör kuyuyu...
Nerde kaldı bire saka kuşu
Su gibi bildiğin o su kasidesi?
Ve dudaklarımı sevsinler
bir barut bulutuyla sanki
ortadan biçilmiş bir güneş
Aynı çığlığı mı ezberleyecek dersin
akşamcılar akşama tövbe edinceye dek
Düzayaktı Attar A'met Efendiden Kartal Baba
Tekkesine
Bu seferki yolum ise
ardımdan gelen kolun
ölüsıra yürüyen
kilden, kirioz bir bayrak
epik de yokuş üstelik
ve giderayak
Sırtına vurmuş ya da
buruşuk bir şipka biberini
Meyvahoşa koşturuyor
mork çizmeleriyle bir kırkayak
Nasıl koşturduysa tulumbacılar eskiden
yeşil tulumbalarını yangına
Yandım diye böğürmüşüm
Böğrüm yiyince böğrümden
o çağköfteyi
YANDIM
Öylebi kuşaktık ki biz oğlum
yine de sen ölüyorsun
boynuna sarılınca ben
Ve o domuz var ya İncildeki
cümle günahı yüklenip
uçuruma atlayan domuz

Biz öyle bilem olamıyoruz...
Meşksiz aşklarla senlerin
başına tâcettiğimiz
o güzelim elmayı
Utanmadan o ulusal
akbabamıza sunuyoruz
kellelerinizle birlikte
Bu gidişle korkarım
bi tek ses kalacak bizden
tıkırtısı farenin
Kendi tahta
kuyruğunu kemiren
Cama vurulmuş güneş kırıldı
Nar daneleri döküldü suya
Yandım diye bağırıyorum
Ama bu kırkayak oynunda
Öyle yakın ki ölümle oğlum
Uyak oluvermişler adetâ
Ben nen demeye hâlâ
Sözümona bir inci gibi
Acının yanardağ bardağında
Kendi kendime eriyim?
Oysa bu dünya denen ağacın
Türkiye denen çatağında
Öyle bir oğul var ki oğul
Ölüme değil, ölüme
Yaşanmaya bi ölüm bal
Cama vurulmuş güneş kırıldı
Nar daneleri döküldü suya
Gayrı adam oldu diye babam
Oğlum beni sevse ya

İÇİNDEKİLER

YAZMA
Değişik 10
Yapraktı 10
Suda 10
Hayır 11
Yorgunluk 11
Pul pul 12
Sizlere Ömür 12
Yeşil Şiir 13
Hovarda 14
Keçi Masalı 15
Derim ki 16
Aranağme 17
Androslu Kadın 18
Nefes 20
Çalmaz Saat 22
Çiçek ve Kuş 22
Yavaş 23
Orman Kanunu 23
Ala İnek Söyledi Ben Yazdım 24
Sakal ve İskambil 24
Bit Pazarında Tarih Dersi 25
Tesbih Böceklerinden Tesbih 28
Cevelân 29
Ok ve 30
İn Vino 31
SEVGİ DUVARI
Önsöz 35
Başkalaşma 36

Demin 36
Olay 37
Kar Havası 37
Palas Pandıras 38
Gün Yalımı 39
Zurnada Peşrev 39
Buluşmak Üzre 40
İkimizin Arasında 41
Otuzbirinci Nesil 42
Balat Türküsü 44
Caponcadan 45
Bir Numaralı Halk Düşmanı 46
Altı Kaval 48
Yurt Yazısı 49
Cehennemin Dibi 50
Andersenin Masalları 52
Karabasan 52
Hayırsız Ada 53
Beşik Dürtmesi 55
Eşref Saat 55
Çoban Havası 55
Dinar Yolunda Devrilen Bir Fordun Şoför Ahmet İçin Yaktığı Ağıt 56
Go Home Hacı Go Home 57
Belkim Bir Kertenkeleydim 59
Sevgi Duvarı 60
Öyle Bi 61
Babalık 62
Geçimsizlik 63
Pandoranın Kutusu 63
Öğretmenin Düşü 64
Deliliğe Övgü 65
Çarşambanın Gelişi 66
Baharın Azizliği 67
Alea Iacta Est Yani Ok Yaydan Çıktı 67
İnsan Resmi 68
Kalisperanın Kalimerası 69

Danton'un Çaydanlığı 70
Voli 70
Ellerimde Bir Göztaşı 71
Keçi Boynuzu 72
Poyrazdan 73
Tavşan Kanı 74
Hafta Sonu 75
Şiir 75
Tekerleme 76
Nuhun Kızı 77
Scotland Yard'a Havalesi Cihetiyle 77
Sivri Ada 78
O. Wilde'e 78
Dört Dörtlük 79
Gitmezayak 80
Yengeçvari 80
Akdeniz Yaraşıyor Sana 81
Gidiyoruz 83
Kayıtlı 84
Sünger Dönüşü Fiyesta 86
Yiyimserlerimizin İyimserliği 86
Dumanın Doğrusu 87
Arife Tarif 87
Şeyist 88
Sevgili Gençlik 88
Cihat İçin Cahit 89
Ars Gratia Artıs 89
BİR SİYASİNİN ŞİİRLERİ
/ Bir Sen Eksiktin Ayışığı
Güzel'e 93
Mare Nostrum 93
Bir Sen Eksiktin Ayışığı 94
Ya'u 94
Sardunyaya Ağıt 95
Parça Parça 96
Mesel 100
O Gamlı Şövalyeye 101

Kaktüsler ki 102
Hayatta Ben En Çok Babamı Sevdim 103
1972 Yazı 104
Aktaş-Reyhanlı Hatay 108
Sabah Gamı 109
Resmi Bir Resim 110
İspanya Başbakanını Öldürenlerin Kimlikleri Açıklandı 111
Soyut Şiire Savunma 111
Darwin Üzre 112
Müddetname 113
Tabir İçin Bir Rüya 118
Lorca'ya Saygısızlık 118
Lazarus Rus Değil Lazdı 119
Sabahattin Emmi İçin 121
/ Damlaya Damlaya Göl Olmaz ya 122
ÖLÜM VE OĞLUM
/ Baharla Ölüm Konuşmaları 153
Al Bir Uzun Hava 160
Bayramlık 160
Aslandan Al Haberi 161
Menapoz 162
Hürriyet Kasidesi 162
Cankurtaranla 162
Gazete Okurken Çay Yap 163
Anayasası İnsanın 163
Epigram 164
Kurşunu 164
Taksim Mitinginden İzlenim 164
Seçim Konuşmalarını Dinlerken 165
Değişim 165
/ Cansuyu
Cansuyu 166
Ukte 167
Bildim 167
Ay! Ay! Ay! 167
Bi Damlacık 168

Akis 168
Küçük Kızım Su'ya 169
Dostum Samaripa'ya Mektup 169
Muhabbet 170
Bir Ölüm İlanı 170
Arkamdan Konuşmasınlar diye 171
Güler Yüzümle 171
Şiir Şair Dünya 172
Ve Komiser Kolombo 172
Sonsöz 172
Ölüm ve Oğlum 173

ŞİİR ALAYI

CAN YÜCEL

şiir

«Yaşamak istiyorum.
Yaşamayı bu soğumuş cehennemde
Ölü bir dost gibi içim titreyerek düşünmek değil sade,
Yaşamayı yaşamak istiyorum.»

ÖNEMLİ NOT :

Bu kitap basılı fiyatının üzerinde satılamaz.

120 Lira